

Geographical analysis of indicators and examples of a happy city with emphasis on Ray Oldenburg's third place theory (Case Study: Khorramabad city)¹

Kamran Dolatyarian¹, Mohammad Hassan Yazdani*², Ata Ghafari Gilandeh³, Hossein Nazmfar⁴

PhD student, Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Social Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.
Professor of Geography and Urban Planning, Faculty of Social Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.
Professor of Geography and Urban Planning, Faculty of Social Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.
Professor of Geography and Urban Planning, Faculty of Social Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Received Date: 11 February 2025 Accepted Date: 18 April 2025

Abstract

Background and Aim: Third places are active and attractive public spaces that provide the context for interaction, recreation, personal growth, stress reduction, creativity stimulation, and social vitality in cities. The purpose of this study is to geographically analyze the indicators and examples of a happy city with an emphasis on Ray Oldenburg's third place theory in the city of Khorramabad.

Methodology: The research method is descriptive-analytical and survey-type. The statistical sample of the research consists of 400 citizens who were selected by simple random sampling using Sample Power software. Data collection, classification, and analysis were performed using SPSS and AMOS statistical software.

Results and Discussion: The findings of the study showed that Khorramabad city is in a weak position in terms of the dimensions and criteria of a happy city. Also, the results obtained from the structural equation modeling of the study showed that the economic factor with a factor load of 0.082 has the greatest impact on happiness. After that, environmental, physical-spatial, security and socio-cultural factors with factor loads of 0.076, 0.073, 0.071 and 0.063 were determined in the next ranks of impact on social happiness. In addition, it was determined that the third places, which include parks, sports centers, cafes, libraries and mosques, each have an impact of 0.071, 0.044, 0.043, 0.027 and 0.020 on social happiness in the selected area. Finally, based on the integrated path analysis model of the research, the effects of third places on the social vitality of Khorramabad city were determined to be 0.063.

Key words: Happiness, third place, public spaces, modeling, Khorramabad city.

¹This article is an extracted from a Ph.D Thesis titled "Analysis of third places based on socio-economic base with emphasis on social happiness in Khorramabad city" first author, supervisor: second author, advisors: third and fourth authors, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran Iran.

*Corresponding Author Email: yazdani@uma.ac.ir

Cite this article: Dolatyarian, K. , Yazdani, M. H. , Ghafari Gilandeh, A. and Dolatyarian, K. (2026). Geographical analysis of indicators and examples of a happy city with emphasis on Ray Oldenburg's third place theory (Case Study: Khorramabad city). *Journal of Sustainable Urban & Regional Development Studies (JSURDS)*, 7(1), 44-72.

شاپا: ۰۷۶۴-۲۷۸۳

دوره ۷، شماره ۱، شماره پیاپی ۲۳، بهار ۱۴۰۵

Journal Homepage <https://www.srds.ir/>
https://www.srds.ir/article_219235.html?lang=fa

تحلیل جغرافیایی شاخص‌ها و مصادیق شهر شاد با تأکید بر نظریه مکان سوم ری اولدنبورگ (مورد مطالعه: شهر خرم‌آباد)^۱

کامران دولتیاریان^۱، محمدحسن یزدانی^{۲*}، عطا غفاری گیلانده^۳، حسین نظم فر^۴

۱ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
۲ استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
۳ استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
۴ استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۲۹

چکیده

زمینه و هدف: مکان‌های سوم فضاهای عمومی فعال و جذابی هستند که زمینه تعامل، تفریح، رشد فردی، کاهش استرس، تحریک خلاقیت و نشاط اجتماعی را در شهرها فراهم می‌آورند. هدف پژوهش حاضر تحلیل جغرافیایی شاخص‌ها و مصادیق شهر شاد با تأکید بر نظریه مکان سوم ری اولدنبورگ در شهر خرم‌آباد می‌باشد.

روش‌شناسی: روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و از نوع پیمایشی است. نمونه آماری پژوهش شامل ۴۰۰ نفر از شهروندان است که با استفاده از نرم‌افزار Sample Power به صورت تصادفی ساده انتخاب گردید. جمع‌آوری و دسته‌بندی و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای آماری SPSS و AMOS انجام شد.

یافته‌ها و نتایج: یافته‌های پژوهش نشان داد که شهر خرم‌آباد از لحاظ ابعاد و معیارهای شهر شاد در وضعیت ضعیفی قرار دارد. همچنین نتایج به‌دست‌آمده از مدل‌سازی معادلات ساختاری پژوهش نشان داد که عامل اقتصادی با بار عاملی ۰/۰۸۲ بیشترین اثرگذاری را بر شادی به خود اختصاص داده است. پس از آن عامل‌های زیست‌محیطی، کالبدی-فضایی، امنیتی و اجتماعی-فرهنگی با بار عاملی ۰/۰۷۶، ۰/۰۷۳، ۰/۰۷۱ و ۰/۰۶۳ در رتبه‌های بعدی تأثیرگذاری بر شادی اجتماعی تعیین شدند. علاوه بر این مشخص شد مکان‌های سوم که شامل پارک‌ها، مراکز ورزشی، کافه‌ها، کتابخانه‌ها و مساجد می‌شوند هر کدام به میزان ۰/۰۷۱، ۰/۰۴۴، ۰/۰۴۳، ۰/۰۲۷ و ۰/۰۲۰ بر شادی اجتماعی محدوده انتخابی اثر گذارند. در نهایت بر اساس مدل تلفیقی تحلیل مسیر پژوهش، اثرات مکان‌های سوم بر نشاط اجتماعی شهر خرم‌آباد به میزان ۰/۰۶۳ تشخیص داده شد.

کلید واژه‌ها: شادی، مکان سوم، فضاهای عمومی، مدل‌سازی، شهر خرم‌آباد.

^۱ این مقاله مستخرج از رساله دکتری تحت عنوان "تحلیل مکان‌های سوم بر اساس پایگاه اجتماعی-اقتصادی با تأکید بر شادی اجتماعی شهر خرم‌آباد نویسنده اول، استاد راهنما: نویسنده دوم، استاد مشاور: نویسنده سوم و چهارم دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران است.
^{*} نویسنده مسئول: yazdani@uma.ac.ir

ارجاع به این مقاله: دولتیاریان، کامران، یزدانی، محمد حسن، غفاری گیلانده، عطا و نظم فر، حسین. (۱۴۰۵). تحلیل جغرافیایی شاخص‌ها و مصادیق شهر شاد با تأکید بر نظریه مکان سوم ری اولدنبورگ (مورد مطالعه: شهر خرم‌آباد). فصلنامه مطالعات توسعه پایدار شهری و منطقه‌ای، ۷(۱)، ۴۴-۷۲.

مقدمه و بیان مسأله

بر اساس آخرین آمارهای ارائه شده از سوی سازمان‌های بین‌المللی بیش از ۵۵ درصد از جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کنند (هیتات^۱، ۲۰۲۲؛ سیامیلی^۲ و همکاران، ۲۰۲۳)؛ و پیش‌بینی می‌شود این رشد جمعیتی تا سال ۲۰۵۰ به ۶۸ درصد افزایش یابد (سازمان ملل^۳، ۲۰۱۹؛ سیامیلی و همکاران، ۲۰۲۳). این افزایش جمعیت باعث تنزل کیفیت هوا، گسترش بیماری‌ها، تشدید جزایر حرارتی، افزایش فقر، رشد زاغه‌ها، کاهش زیرساخت‌ها، افزایش استرس و درنهایت کم شدن شادی و نشاط اجتماعی در شهرها می‌گردد (کامنزی^۴، ۲۰۲۴؛ هیلینگ^۵، ۲۰۲۴). علاوه بر این یافته‌ها نشان داده‌اند که ویژگی‌های محیط شهری بر سلامت جسمی (صادق پور^۶ و همکاران، ۲۰۲۴). سلامت روان (همتیان و رنجبر^۷، ۲۰۲۳)؛ و حالات عاطفی (بایرنبویم^۸، ۲۰۱۸؛ بنابو و لی^۹، ۲۰۱۹)، ساکنان بسیار اثرگذار است؛ بنابراین رفاه شهرنشینان برای دستیابی به حداکثر توانایی‌های فردی آن‌ها در برابر استرس‌های روزمره زندگی شهری بسیار مهم است (هولدن^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۸؛ سیامیلی و همکاران، ۲۰۲۳).

در این میان، عوامل محیطی شهرها به‌طور فزاینده‌ای با کیفیت زندگی و رفاه در فضاهای شهری مرتبط هستند (موریتادیس^{۱۱}، ۲۰۱۸؛ پاتینو^{۱۲} و همکاران، ۲۰۲۳). به‌طوری‌که مطالعات متعددی به اثبات رسانده‌اند که محیط ساخته‌شده (محیط‌های انسان‌ساخت) تأثیر چشمگیری بر زندگی انسان دارند، زیرا افراد به‌طور معمول تا ۹۰ درصد از زمان خود را در فضاها شهری سپری می‌کنند (آلتمن^{۱۳}، ۱۹۷۵؛ کلیپیس^{۱۴} و همکاران، ۲۰۰۱؛ راپاپورت^{۱۵}، ۱۹۸۲)؛ و این محیط‌ها و فضاها به‌صورت قابل توجهی بر سلامت جسمی و روانی، رفاه و یکپارچگی اجتماعی تأثیر می‌گذارند (برترام و رهدانز^{۱۶}، ۲۰۱۵؛ روکس و مایرز^{۱۷}، ۲۰۱۰؛ سارکار و وبستر^{۱۸}، ۲۰۱۷).

همچنین مشخص شده است که فضاهای شهری به همراه محیط‌های عمومی و مناظر طبیعی می‌توانند احساس شادی و خلاقیت را افزایش دهند و در عین حال زمینه کاهش استرس افراد را فراهم آورند. در مجموع، باید گفت که فرآیند طراحی فضاهای عمومی می‌تواند به ایجاد محیط‌هایی منجر شود که نه تنها از نظر زیبایی‌شناختی باعث جذابیت محیط می‌شوند بلکه به بهبود سلامت روانی، کیفیت زندگی و شادی اجتماعی ساکنان نیز کمک می‌کنند (اریبیب^{۱۹}، ۲۰۲۱؛ آسیم^{۲۰} و همکاران، ۲۰۲۳؛ هیگورا^{۲۱} و همکاران، ۲۰۲۱؛ لی^{۲۲} و همکاران، ۲۰۲۲؛ ملکی و بایزیدی^{۲۳}، ۲۰۱۷؛ مایرز - ریتچی^{۲۴}، ۲۰۲۰؛ وانگ^{۲۵} و همکاران، ۲۰۲۰)؛ علاوه بر این سرمایه‌گذاری در طراحی و بهبود فضاهای عمومی می‌تواند کیفیت زندگی افراد را صرف‌نظر از پیشینه یا موقعیت اجتماعی‌شان بهبود بخشد و آن‌ها را

-
- 1 - Habitat
 2 - Syamili et al
 3- United Nations
 4- Kamanzi
 5 - Healing
 6 - Sadeghpour
 7 - Hematian & Ranjbar
 8 - Birenboim
 9 - Benabbou & Lee
 00 - Houlden
 11 - Mouratidis
 22 - Patino
 33 - Altman
 44 - Klepeis
 55 - Rapoport
 66 - Bertram & Rehdanz
 77 - Roux & Mair
 88 - Sarkar & Webster
 §§ - Arbib
 00 - Assem et al
 11 - Higuera et al
 22 - Lee et al
 33 - Maleki & Bayzidi
 44 - Meyers- Ritchie
 55 - Wang et al

از انزوا طلبی و آسیب‌های روانی در امان نگه دارد و در کنار آن احساسات مثبت را برانگیزند و شادی شهروندان را افزایش دهد و در نهایت به رشد و تعالی انسانی کمک نماید (شاین^۱، ۲۰۲۴؛ وایز - پری^۲ و همکاران، ۲۰۲۰).

با این مقدمه کوتاه می‌توان گفت که فضاهای عمومی معانی گسترده‌ای دارند (ناهیدزمان^۳ و همکاران، ۲۰۲۰ الف؛ ۲۰۲۰ ب)؛ و این فضاها در ارتباط با محیط‌های شهری ساخته می‌شوند. یکی از این فضاها مکان‌های سوم است که هدف اصلی‌اش پایداری، بهبود رفاه عمومی و شادی اجتماعی شهروندان است (ناصحی^۴، ۲۰۲۳؛ پان و دائو^۵، ۲۰۲۱). نظریه مکان‌های سوم برای اولین بار در سال (۱۹۸۹) توسط جامعه‌شناس آمریکایی یعنی رای اولدنبرگ مطرح شد و در دهه‌های اخیر مورد توجه بسیاری از پژوهشگران قرار گرفته است (ویلیامز و هپ^۶، ۲۰۱۹). مکان‌های سوم دارای کارکردهای اجتماعی بالایی هستند (لین^۷ و همکاران، ۲۰۲۰)؛ و شامل انواع فضاهای عمومی می‌شوند که مردم می‌توانند به عنوان فضایی دور از محیط کار و خانه به صورت داوطلبانه و شادمانه در آنجا گرد هم آیند (اولدنبرگ^۸، ۱۹۹۹). این مکان‌ها به عنوان فضاهایی عمومی و اجتماعی، فرصت‌هایی برای تعامل، گفت‌وگو و ملاقات شهروندان را فراهم می‌کنند (واکس و لنگلیس^۹، ۲۰۲۱). با توجه به اینکه مکان‌های سوم نوعی فضای شهری با تعاملات اجتماعی گسترده هستند (چن^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۲)؛ و ظرفیت‌های بالایی برای ایجاد پیوندهای جدید میان مکان‌ها و کاربران دارند و همچنین تجربیات مثبت را در زمینه پایداری و نشاط اجتماعی جامعه افزایش می‌دهند (کاراز و مبارک^{۱۱}، ۲۰۲۲)؛ ضرورت ایجاد مکان‌های سوم شهری در فرایند برنامه‌ریزی شهری و متناسب با زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی در راستای نشاط اجتماعی باید مورد توجه قرار گیرد (یگانه و کمالی زاده^{۱۲}، ۲۰۱۸). پژوهش حاضر ترکیبی از گونه‌های مختلف مکان‌های سوم است که اولین بار توسط رابرت و همکاران (رابرت^{۱۳} و همکاران، ۲۰۲۲). ارائه شده است که این مکان‌ها شامل فضاهای عمومی و اجتماعی، فضاهای عمومی متعلق به بخش خصوصی و همچنین چشم‌اندازها و مناظر شهری می‌باشند (اگوز و ناردی^{۱۴}).

شهر خرم‌آباد به عنوان مرکز استان لرستان، دارای ظرفیت‌های بالایی در زمینه‌های گردشگری، کشاورزی و منابع طبیعی است. با این حال، این شهر با چالش‌های متعددی در حوزه‌های اقتصادی، زیست‌محیطی، زیرساختی و اجتماعی مواجه است که روند پایداری و نشاط اجتماعی آن را با موانع جدی روبه‌رو کرده است. مشکل اصلی خرم‌آباد، نبود برنامه‌ریزی منسجم و مدیریت کارآمد در حوزه‌های شهری و اقتصادی است که منجر به افزایش نرخ بیکاری، رکود اقتصادی، ضعف زیرساخت‌های شهری، مشکلات زیست‌محیطی و عدم بهره‌برداری مناسب از ظرفیت‌های گردشگری و طبیعی شده است. از سوی دیگر، گسترش بافت‌های فرسوده و ساخت‌وسازهای غیرمجاز بدون توجه به استانداردهای شهری، موجب ناهنجاری‌های بصری و کاهش کیفیت زندگی شهروندان شده است. همچنین، نبود سیستم حمل‌ونقل عمومی کارآمد، کمبود امکانات رفاهی و تفریحی، ضعف در مدیریت پسماند و آلودگی محیط‌زیست، بر مشکلات این شهر افزوده است که مجموع این چالش‌ها باعث کاهش کیفیت زندگی، کاهش سرزندگی و نشاط اجتماعی و افزایش تنش‌های روانی و استرس در این شهر شده است؛ بنابراین تحقق یک شهر شاد نیازمند ترکیبی از مدیریت کارآمد شهری، بهبود زیرساخت‌های اجتماعی و اقتصادی، افزایش تعاملات اجتماعی و توسعه پایدار محیط‌زیست است. هدف پژوهش حاضر تحلیل جغرافیایی شاخص‌ها و

-
- 1 - Shin
 - 2 - Weijjs- Perrée et al
 - 3 - Nahiduzzaman et al
 - 4 - Nasehi
 - 5 - Pan & Du
 - 6 - Williams & Hipp
 - 7 - Lane et al
 - 8 - Oldenburg
 - 9 - Vaux & Langlais
 - 00 - Chen et al
 - 11 - Carraz & Merry
 - 22 - Yeganeh & Kamalizadeh
 - 33 - Rhubart et al
 - 44 - Egoz & Nardi

مصادیق شهر شاد با تأکید بر نظریه مکان سوم ری اولدنبورگ در شهر خرم‌آباد می‌باشد و تلاش می‌گردد به سؤالات زیر در راستای نشاط اجتماعی این شهر پاسخ داده شود. وضعیت شهر خرم‌آباد به لحاظ عوامل کلیدی شهر شاد چگونه است؟ مهم‌ترین عوامل مؤثر بر شهر شاد در میان شهروندان ساکن در شهر خرم‌آباد کدام‌اند؟ آیا مکان‌های سوم در شادی و نشاط اجتماعی شهر خرم‌آباد اثر گذارند؟ با توجه به مبانی تئوریک و پیشینه پژوهش فرضیات پژوهش عبارتند از:

- شهر خرم‌آباد به لحاظ مصادیق کلیدی شهر شاد در وضعیت نامناسبی قرار دارد.

- در اولویت‌بندی شاخص‌ها و نماگرهای شهر شاد در خرم‌آباد بُعد اقتصادی دارای اهمیت بیشتری است.

- بین مکان‌های سوم و سطح شادی و رضایت عمومی در شهر خرم‌آباد رابطه معناداری وجود دارد.

مبانی نظری پژوهش

شهر شاد/ارتباط شادی و مکان

جنبش «شهرهای شاد» که از سال ۱۹۸۶ توسط سازمان جهانی بهداشت مورد حمایت قرار گرفته است، بر اهمیت شادی شهری در بهبود کیفیت کلی زندگی مردم تأکید دارد (ژانگ^۱، ۲۰۱۶). شادی شهری را می‌توان تأثیر ترکیبی ویژگی‌های مختلف فضای عمومی دانست که میزان شادی شهروندان را تعیین می‌کند (سماواتی و دیسمیت^۲، ۲۰۲۲).

شواهد تجربی نشان می‌دهند که میزان شادی گزارش شده توسط افراد به شدت به وضعیت سلامتی درک شده آن‌ها بستگی دارد و در عین حال، شادی فردی تأثیر عمیقی بر وضعیت سلامت افراد دارد (وینهوون^۳، ۲۰۰۸؛ بورگسی و ورچلی^۴، ۲۰۱۲). علاوه بر این، این باور وجود دارد که شادی به بهبود سلامت جسمانی کمک می‌کند، به این معنا که توسعه «شهرهای شاد» می‌تواند راهی برای دستیابی به «شهرهای سالم» باشد (تاگر^۵، ۲۰۲۱). همچنین شادی به عنوان یک مفهوم چندبُعدی در حیطه برنامه‌ریزی شهری شامل درک مثبت ساکنان از یک مکان است که آن‌ها را ترغیب می‌کند تا مدت‌زمان بیشتری را در آنجا سپری کنند (سپ^۶، ۲۰۱۶). در واقع شادی حالتی از رضایت، لذت و احساس خوشبختی درونی است که افراد آن را در طول زندگی خود تجربه می‌کنند. این احساس می‌تواند به صورت لحظه‌ای (احساس خوشحالی در یک موقعیت خاص) یا به صورت پایدار (رضایت کلی از زندگی) باشد. در نهایت از نظر اندیشمندان برنامه‌ریزی شهری، شادی و نشاط اجتماعی یا (احساس رضایت درونی) در جوامع شهری به عوامل متعددی مانند تطابق ویژگی‌های محیطی با نیازهای فردی و خانوادگی، شکوفایی فردی، بهزیستی ذهنی، نزدیکی به مرکز شهر، دسترسی به امکانات محلی، وجود فضاهای عمومی باز، دسترسی به فضاهای سبز، احساس امنیت، احساس آرامش و سکوت، انسجام اجتماعی شهر و محله زندگی، دلبستگی به محل زندگی، دسترسی به امکانات، کیفیت فضاهای عمومی و کیفیت زیبایی شهر و محل زندگی بستگی دارد (موریتدایس^۷، ۲۰۲۰، ۲۰۲۱، ۲۰۱۸؛ گور^۸، ۲۰۲۰؛ لی^۹ و همکاران، ۲۰۱۷؛ ژان^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۷؛ کائو^{۱۱}، ۲۰۱۶). علاوه بر این، زیرساخت‌های شهری، ایمنی و عوامل اجتماعی-اقتصادی نقش‌های حیاتی در ایجاد حس شادی در میان شهروندان دارند (حسن^{۱۲}، ۲۰۲۳).

1 - Zhang

2 - Samavati & Desmet

3 - Veenhoven

4 - Borghesi & Vercelli

5 - Toger

6 - Sepe

7 - Mouratidis

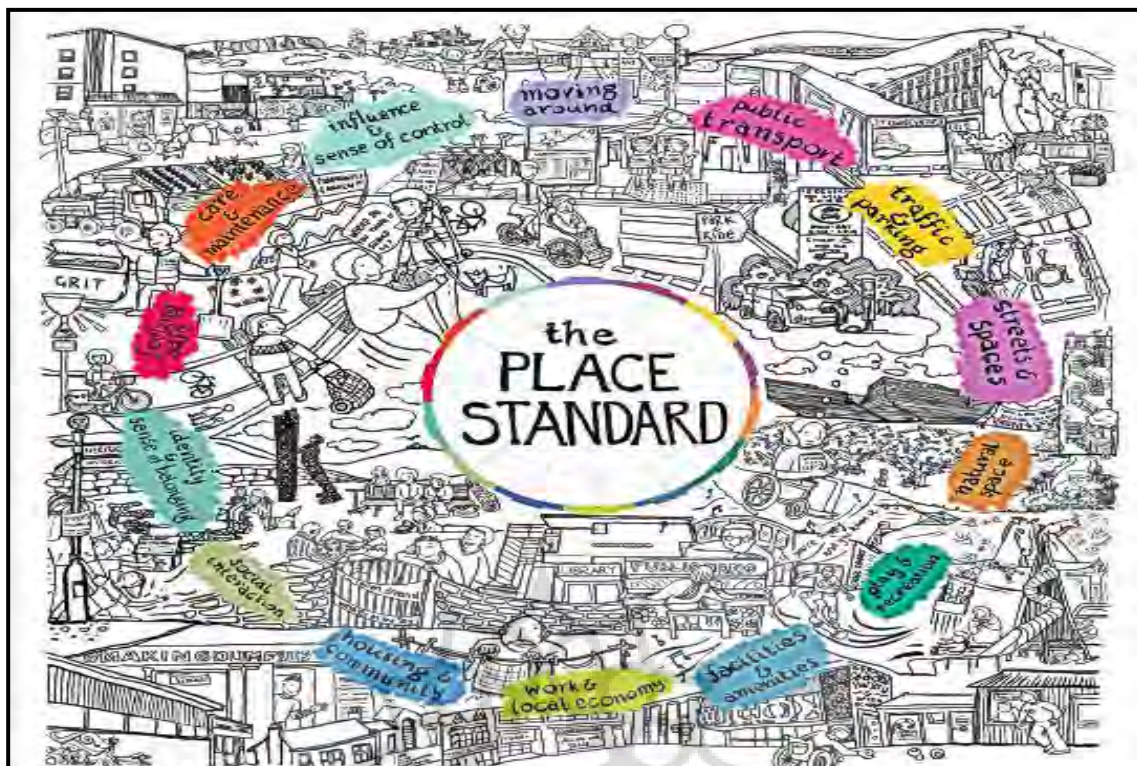
8 - Gür et al

9 - Lee et al

00 - Zhan et al

11 - Cao

22 - Hassan

شکل (۱): ویژگی‌های یک مکان استاندارد. منبع: (Mouratidis et al, 2024: 3).

در شرح و تفسیر تصویر بالا می‌توان گفت که یک فضا یا یک مکان استاندارد داری ویژگی‌هایی مانند تحرک و جابه‌جایی^۱، حمل و نقل عمومی^۲، ترافیک و پارکینگ^۳، فضاهای خیابانی^۴، محیط طبیعی و فضای سبز^۵، بازی و تفریح^۶، امکانات و خدمات^۷، اشتغال و اقتصاد محلی^۸، مسکن و جامعه^۹، تعامل اجتماعی^{۱۰}، هویت و تعلق به مکان^{۱۱}، ایمنی و امنیت^{۱۲}، مراقبت و مشارکت اجتماعی^{۱۳}، نفوذ و حس کنترل^{۱۴}، است. به عبارتی بهتر فضاهای عمومی با طراحی مناسب باعث تقویت تعاملات اجتماعی و افزایش حس تعلق می‌شوند و داشتن یک حمل‌ونقل عمومی کارآمد نقش مهمی در دسترسی برابر به خدمات شهری را ایفا می‌کند و سرانجام حس ایمنی و مشارکت اجتماعی از عوامل کلیدی در پایداری شهری محسوب می‌شوند که مجموع این عوامل زمینه زیست‌پذیری و نشاط اجتماعی را در شهرها به وجود می‌آورند.

- 1 - Moving Around
- 2 - Public Transport
- 3 - Traffic and Parking
- 4 - Streets and Spaces
- 5 - Natural Space
- 6 - Play and recreation
- 7 - Facilities and Services
- 8 - Work and Local Economy
- 9 - Housing and Community
- 00 - Social interaction
- 11 - Identity and Belonging
- 22 - Feeling Safe
- 33 - Care and Maintenance
- 44 - Influence and Sense of Control

نظریه مکان سوم / ابعاد و اثرات

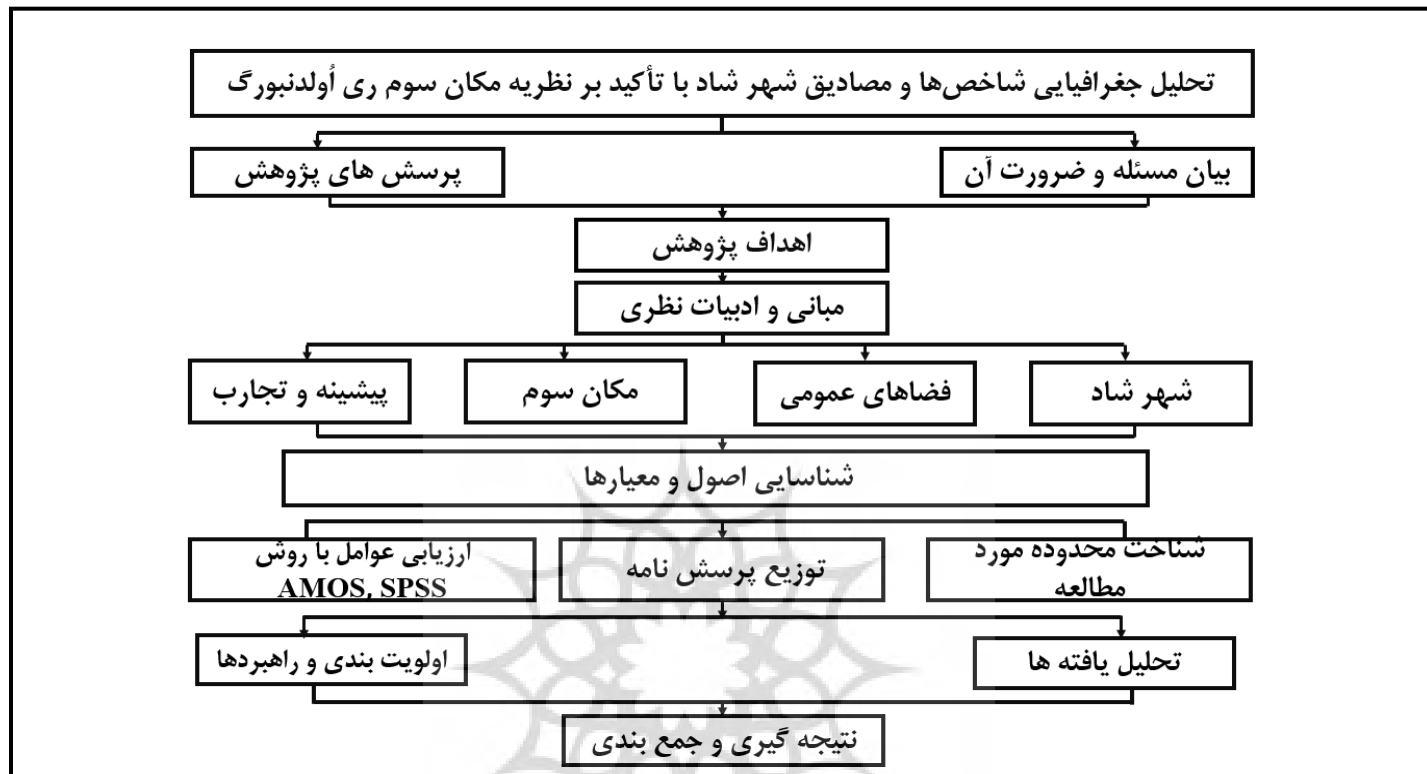
مکان‌های سوم اولین بار توسط اولدنبورگ و بریست (اولدنبورگ و بریست^۱، ۱۹۸۲)، به عنوان فضاهایی تعریف شدند که خارج از فضای خانه و فراتر از محیط‌های کاری و اداری قرار دارند. این مکان‌ها جایی هستند که افراد عمدتاً برای لذت بردن و همراهی با یکدیگر گرد هم می‌آیند (اولدنبورگ^۲، ۱۹۹۹)، به عبارتی این فضاها فراتر از یک مکان فیزیکی صرف برای فعالیت‌های تجاری و ارائه خدمات شخصی عمل می‌کنند؛ و در بسیاری از موارد به عنوان مراکز اجتماعی و زیرساخت‌های مهم اجتماعی و مکانی برای مذاکره بر سر فضاهای شهری و حقوق شهروندی انجام وظیفه می‌کنند (وسندوف و فرارر^۳، ۲۰۲۱؛ ژوانگ^۴، ۲۰۱۷؛ ژوانگ، ۲۰۱۹؛ ۲۰۲۱)، همچنین در پژوهشات مختلفی مشخص شده است که مکان‌های سوم به بهبود کیفیت زندگی و رفاه در جوامع کمک می‌کنند (جفرس^۵ و همکاران، ۲۰۰۹)؛ و دارای آثار مثبتی مانند تقویت سرمایه اجتماعی، احساس تعلق، رفاه ذهنی (نشاط درونی) و فضایی برای استراحت می‌باشند (کلینبرگ^۶، ۲۰۱۸؛ لیتمن^۷، ۲۰۲۰؛ جوشی و نگرشت^۸، ۲۰۲۴).

اولدنبورگ در کتاب مکانی بسیار خوب^۹ هشت ویژگی را برای مکان‌های سوم به کار برده است که شامل این موارد می‌شوند. ۱- فضایی خنثی که افراد می‌توانند به‌طور طبیعی و غیررسمی در آن رفت‌وآمد کنند. ۲- محیطی برابر که افراد از هر طبقه و جایگاهی می‌توانند در آن حضور داشته باشند. ۳- مکانی که گفت‌وگو فعالیت اصلی آن است. ۴- قابل دسترس از نظر زمان و موقعیت مکانی. ۵- مکانی که اغلب توسط افراد ثابت و آشنا پر می‌شود. ۶- مکانی ساده و بی‌تکلف، بدون ظاهری پرزرق‌وبرق. ۷- مکانی دارای فضایی شاد و صمیمی است. ۸- مکانی که دارای ایجاد حس تعلق می‌باشد و راحتی آن مانند فضای خانه است. بر اساس این تعریف، مکان‌های سوم فضایی در برگیرنده برای تعاملات روزمره و تقویت زندگی اجتماعی در جوامع فراهم می‌کنند (ژوانگ و همکاران، ۲۰۲۳)، در واقع مفهوم "مکان سوم" اولدنبورگ اهمیت فضاهای عمومی غیررسمی را در زندگی مدرن نشان می‌دهد. شهری که مکان‌های سوم مطلوب و قابل دسترس داشته باشد، اتصالات اجتماعی، مشارکت جامعه، سلامت روان، تبادل ایده‌ها و شادی اجتماعی افراد را تقویت می‌کند. در مجموع می‌توان گفت مکان‌های سوم شهری، اگر به‌درستی طراحی و مدیریت شوند، می‌توانند تأثیر بسزایی در افزایش نشاط اجتماعی، تعاملات شهروندان، کاهش استرس و ارتقای سلامت روانی داشته باشند. توسعه فضاهای سبز، پیاده راه‌ها، امکانات تفریحی و فضاهای فرهنگی، از جمله راهکارهای مؤثر برای ایجاد یک شهر شاد و پویا هستند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

-
- 1 - Oldenburg & Brissett
 - 2 - Oldenburg
 - 3 - Wessendorf & Farrer
 - 4 - Zhuang
 - 5 - Jeffres et al
 - 6 - Klinenberg
 - 7 - Littman
 - 8 - Joshi & Nagarsheth
 - 9 - The Great Good Place

مدل عملیاتی پژوهش چارچوبی است که روند اجرای پژوهش را به صورت ساختاریافته و گام‌به‌گام مشخص می‌کند. این مدل شامل مراحل کلیدی پژوهش از تعریف مسئله تا تحلیل داده‌ها و ارائه نتایج است. شکل (۲). مراحل انجام پژوهش را نشان می‌دهد.

شکل (۲): مدل مفهومی پژوهش. منبع: (نویسندگان، ۱۴۰۴).

پیشینه پژوهش

پیشینه پژوهش بخش کوچکی از یک پژوهش علمی است که در آن مطالعات، نظریه‌ها و پژوهش‌های پیشین مرتبط با موضوع بررسی می‌شوند. در واقع پیشینه پژوهش به محقق کمک می‌کند که درک و شناخت بیشتری از موضوع پژوهش پیدا کند و بر اساس آن چارچوب نظری و مفهومی مناسبی را برای پژوهش خود طراحی کند. علاوه بر این، پیشینه کمک می‌کند که شکاف‌های پژوهش‌های مطالعاتی شناسایی شوند و مشخص کند که نوآوری محقق چه مقدار به ادبیات علمی اضافه می‌کند. با این توضیح کوتاه به شرح و بررسی پیشینه نظری پژوهش در ارتباط با شهر شاد و مکان‌های سوم می‌پردازیم.

اوکولیکز-کوزارین و مازلیس (۲۰۱۸). در پژوهشی با عنوان شهرسازی و شادی: آزمون از نظریه زندگی شهری ویرث به بررسی موضوع پژوهش خود می‌پردازند. این اندیشمندان اشاره دارند که از نظر لوئیز ویرث^۱ شهرسازی به خودی خود منجر به اثرات منفی می‌شود و مارک فیشر^۲ به صورت آزمون‌های تجربی ایده‌های ویرث را اثبات رسانده است. همچنین آنها تأثیرات شهر و مشکلات شهری را بر شادی در ایالات متحده را مورد واکاوی قرار می‌دهند. در نهایت نتیجه می‌گیرند که ویژگی‌های اصلی زندگی شهری (به‌خصوص گستردگی و تراکم شهری) به ناخشنودی (نارضایتی یا عدم شادی) در شهرها کمک می‌کنند.

1 - Okulicz-Kozaryn & Mazelis

2 . Louis Wirth

3 - Mark Fisher

بیگلن^۱ (۲۰۲۱). در مقاله‌ای به بررسی اثرات درمانی مکان‌های سوم در میان پناه جویان و پناهندگان در بریتانیا پرداخت است. یافته‌ها نشان داد که مکان‌های سوم مانند فضاهای سبز و کتابخانه‌های عمومی برای پناه جویان به عنوان یک مکان احساسی و عاطفی عمل می‌کنند. همچنین او اظهار داشت که این مکان‌ها نقش مؤثری در برقراری روابط فراملی دارند و این مکان‌ها اثراتی فراتر از وضعیت پناهندگی و برجسب‌های قومی از خود به جای می‌گذارند. در نهایت این محقق بیان داشت که سیاست‌گذاران باید اهمیت مکان‌های سوم را برای رفاه اعضای جامعه، به‌ویژه پناه‌جویان و پناهندگان، نادیده نگیرند.

پارک^۲ و همکاران (۲۰۲۱). در پژوهشی با عنوان محله‌های شاد: بررسی شرایط محله‌ای و احساسات در یک شهر در حال افول با استفاده از داده‌های شبکه اجتماعی توییتر، ایالت میشیگان و بزرگ‌ترین شهر آن یعنی دیترویت را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج نشان داد که با وجود کاهش جمعیت و مشکلات شهری، مردم دیترویت بیشتر توییت‌های مثبت و نشاط آور منتشر می‌کنند تا توییت‌های منفی. همچنین مشخص شد که در مرکز شهر، نقاطی با احساسات مثبت و منفی وجود دارد؛ به طوری که اطراف استادیوم‌های ورزشی بیشتر احساسات مثبت و اطراف برخی از میکده‌ها (مغازه‌هایی که الکل و مشروبات عرضه می‌کنند) بیشتر احساسات منفی دیده می‌شود. همچنین، محله‌هایی که جمعیت جوان‌تر و تحصیل‌کرده‌تر دارند، به امکاناتی مانند مراکز تفریحی، دانشگاه‌ها و مناطق تجاری نزدیک‌ترند و میزان جرم و جنایت در آن‌ها کمتر است، افراد شادتری را در خود جای داده‌اند. در نهایت این محققین دو نکته مهم را در پایان پژوهش ارائه می‌دهند. اول اینکه، داده‌های شبکه‌های اجتماعی می‌توانند به‌عنوان ابزاری مؤثر برای پایش اجتماعی به کار روند و به درک بهتر پویایی‌های اجتماعی در محله‌های در حال افول و بی‌نشاط شهرها کمک کنند. دوم، احساسات منفی عمدتاً به محله‌هایی با شرایط خاص اقتصادی- اجتماعی نسبت داده می‌شوند، بنابراین اقدامات بازآفرینی شهری باید در محله‌هایی که نیاز بیشتری دارند، در اولویت قرار گیرند.

لی^۳ و همکاران (۲۰۲۲). در مقاله‌ای به بررسی این موضوع پرداخته‌اند که افراد شاد و غمگین چگونه تحت تأثیر محیط‌های اطراف خود قرار می‌گیرند آنها همچنین در این پژوهش رابطه بین شادی و محیط محلی را در کشور کره جنوبی بررسی کرده‌اند. نتایج پژوهش نشان داد که با کاهش محیط‌های فیزیکی مانند (محیط‌های تفریحی - فضاهای سبز و پیاده راه) مؤلفه‌های اجتماعی مانند (دوستی، اعتماد و امنیت) کاهش پیدا می‌کنند. همچنین یافته‌های این پژوهش نشان داد که سیاست‌های عمومی با هدف ارتقای شادی شهروندان از طریق بهبود محیط‌های محلی باید به‌طور فعال‌تری مسائل کارآمدی و برابری را در نظر بگیرند.

سماواتی^۴ و همکاران (۲۰۲۴). به تحلیل نظام‌مند عوامل کلیدی مؤثر بر شادی شهروندان در محیط‌های عمومی پرداخته‌اند؛ و در این راستا مقالاتی را که از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۳ که جمعاً ۵۷ مورد بوده‌اند را بررسی قرار دادند. آنها نتایج پژوهش خود را در ۶۴ مؤلفه و در ۸ دسته که شامل جنبه‌های فیزیکی، زیست‌محیطی، بصری، عملکردی، اجتماعی، ذهنی، سیاسی و جنبه‌های شخصی می‌باشند را تبیین کردند. در نهایت این پژوهشگران اظهار داشتند که این روش یک نمای کلی و جامع و درعین حال یک چشم‌انداز وسیع از عوامل اثرگذار بر شادی شهری را ارائه می‌دهد و سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان شهری می‌توانند از این نمای کلی برای ارتقای کیفیت زندگی و شادی شهروندان استفاده کنند.

تینلی^۵ و همکاران (۲۰۲۴). در پژوهشی با عنوان محله شما چقدر شاد است؟ محله‌های شهر تیمفو در کشور بوتان را مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. این محققین ۲۸ محله بر اساس شاخص‌های شهر شاد را به صورت روش پژوهش کمی و کیفی بررسی کردند. نتایج نشان داد وضعیت شادی در محلات مورد مطالعه متوسط بوده است. همچنین در این پژوهش مشخص شد که شهروندان بیشتر خواهان شادی ذهنی و رفاه ذهنی هستند تا شادی در محیط‌های بیرونی زیرا در محیط‌های بیرونی یا همان محیط‌های شهری امکانات و خدمات زیرساختی و امنیتی کافی وجود ندارد.

1 a Biglin
i - Park
3 - Lee
4 - Samavati
5 - Thinley

سورنسن^۱ (۲۰۲۴). مطالعه شکاف شادی شهری روستایی در دانمارک را بررسی کرده است. او در این پژوهش نظرات ۲۰۰۰ نفر را در ۵ شهر بزرگ دانمارک (کپنهاگ، آرهوس، اودنسه، آلبورگ و اسبیرگ) و روستاهای آنان را مورد تجزیه و تحلیل قرار داد. سورنسن نتایج پژوهش خود را بدین شرح گزارش نمود. ۱- ساکنان پنج شهر بزرگ دانمارک به طور قابل توجهی رضایت کمتری از زندگی و نشاط را نسبت به ساکنان سایر نقاط کشور ابراز نمودند. ۲- شهرنشینان و مردم روستایی هر دو سطح رضایت یکسانی از شادی و نشاط اجتماعی اعلام کردند و تفاوت زیادی بین آنها وجود نداشت. ۳- نرخ شکاف شادی شهری و روستایی تحت تأثیر مواردی مانند دسترسی کمتر به امکانات طبیعی، سرمایه اجتماعی پایین‌تر، تعداد کم افراد بازنشسته و نرخ بالای ساکنان غیربومی در پنج شهر بزرگ دانمارک قرار دارد.

نوآوری پژوهش

این مطالعه سنجش شادی شهری بر اساس رفتارهای شهری را مورد واکاوی قرار داده است. به عنوان مثال تحلیل الگوهای رفت‌وآمد شهروندان و استفاده از حمل‌ونقل عمومی، پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری، درآمد، ایجاد اشتغال و امنیت شغلی را برای اندازه‌گیری میزان این عوامل با سطح شادی شهری در نظر گرفته است. همچنین در این پژوهش نقش مکان‌های سوم در شهر خرم‌آباد به صورت تلفیقی مقایسه می‌شود تا مشخص شود که فضاهای شهری گوناگون چگونه بر سلامت - رفاه و نشاط اجتماعی شهروندان اثر گذارند. علاوه بر این برای اولین بار است که به صورت هم‌زمان نقش کافه‌ها، پارک‌ها، کتابخانه‌ها، مساجد و مراکز ورزشی بر نشاط اجتماعی مورد سنجش قرار می‌گیرد که نوآوری پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهند.

روش پژوهش

پژوهش حاضر با توجه به هدف، در دسته پژوهشات کاربردی از نظر شیوه انجام، رویکردی توصیفی - تحلیلی دارد. جامعه آماری این پژوهش را شهروندان شهر خرم‌آباد تشکیل داده‌اند که بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ دارای جمعیتی معادل ۳۷۳۴۱۶ نفر می‌باشند. حجم نمونه با استفاده از نرم‌افزار Sample Power (شکل ۳. جدول ۳)؛ و با در نظر گرفتن سطح حداکثر اطمینان و حداقل میزان خطا و مقدار توان آزمون ۴۰۰ نمونه محاسبه شد (Franz et al, 2007: 1149; Franz et al, 2007; 175). اطلاعات مورد نیاز بر حسب فرضیه‌ها و اهداف پژوهش از طریق اسناد مجلات کتب مرتبط منابع اینترنتی و همچنین مطالعه طرح‌های صورت گرفته و نقشه‌های مربوط جمع‌آوری شده است. ابزار اصلی گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته با ۶ شاخص و ۶۷ زیر معیار است که با بهره‌گیری از طیف پنج گزینه‌ای لیکرت میزان وضعیت هر یک از معیارها برای شاخص شادی را با تأکید بر مکان‌های سوم را مورد سنجش قرار داده است. به منظور بررسی و اطمینان از درجه اعتمادپذیری سؤالات پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. مطابق محاسبات انجام گرفته مقدار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۰۹۱۸ است که بیانگر مطلوب بودن پایایی پرسشنامه است. همچنین روایی پرسشنامه تحت نظر کارشناسان و صاحب‌نظران در قالب روایی صوری مورد تأیید قرار گرفت. در جدول شماره (۲). نتایج مربوط به سنجش میزان پایایی ابزار پژوهش ارائه شده است. برای ترسیم نقشه منطقه مورد مطالعه از نرم افزار Arc Gis 10.8 و برای تجزیه و تحلیل داده‌های آماری از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. همچنین برای مدل‌سازی سازه‌ها از نرم‌افزار Amos و مدل‌های عاملی مرتبه دوم و مدل‌های تحلیل مسیر بهره گرفته شد.

جدول (۱): تغییرات رشد جمعیت شهر خرم‌آباد ۱۳۹۵-۱۳۵۵

تغییرات جمعیتی شهر خرم‌آباد در بازه زمانی سالهای ۱۳۳۵-۱۳۹۵.

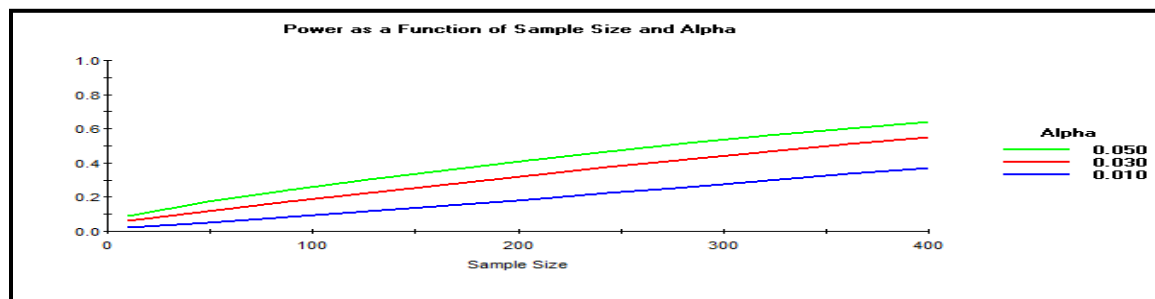
دوره سرشماری	۱۳۳۵	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵
جمعیت	۳۸۶۷۶	۵۹۵۷۸	۱۰۴۹۱۲	۲۰۸۵۹۲	۲۷۲۸۱۵	۳۳۳۹۴۵	۳۵۴۸۵۵	۳۷۳۴۱۶

منبع: شهرداری خرم‌آباد

جدول (۲): مقدار آلفای کرونباخ

تعداد نمونه	آلفای کرونباخ بر اساس مقدار استاندارد	آلفای شاخص‌های پژوهش
۶۶	۰/۰۷۰	۰/۰۹۱۸

منبع: نتایج پژوهش

شکل (۳): نمودار برآورد حجم نمونه. منبع: نتایج پژوهش

جدول (۳): برآورد حجم نمونه بر اساس نرم‌افزار سمپل پاور

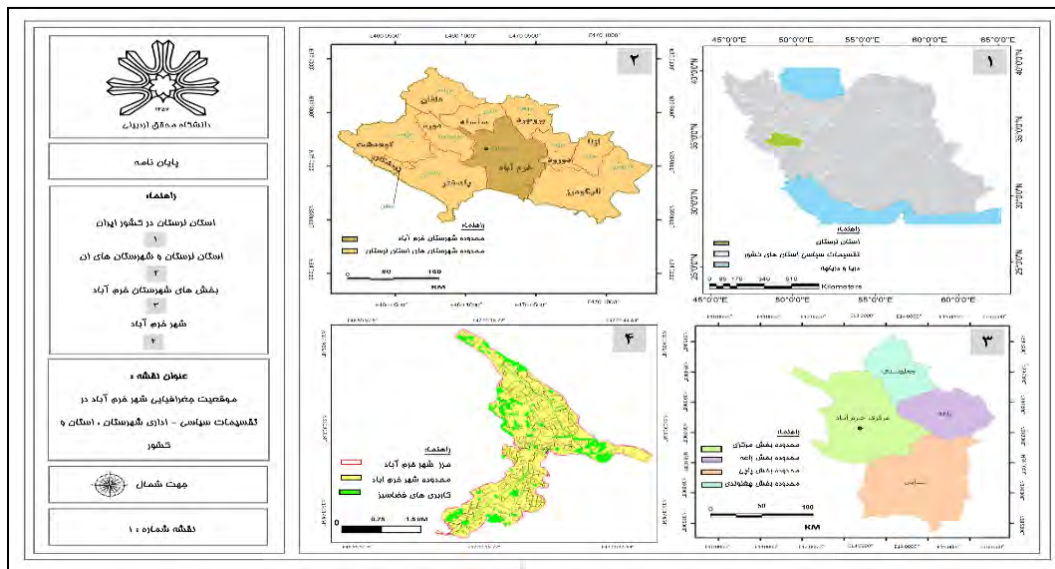
Power as a Function of Sample Size, Alpha
Tails=1, Rate1=0.450, Rate2=0.500

Alpha N1=	۱۰	۴۹	۸۸	۱۲۷	۱۶۶	۲۰۵	۲۴۴	۲۸۳	۳۲۲	۳۶۱	۴۰۰
۰/۰۱۰	۰/۰۲۲	۰/۰۵۲	۰/۰۸۳	۰/۱۱۶	۰/۱۵۰	۰/۱۸۶	۰/۲۲۳	۰/۲۶۱	۰/۲۹۸	۰/۳۳۶	۰/۳۷۳
۰/۰۳۰	۰/۰۵۹	۰/۱۱۹	۰/۱۷۳	۰/۲۲۶	۰/۲۷۸	۰/۳۲۸	۰/۳۷۶	۰/۴۲۲	۰/۴۶۷	۰/۵۰۹	۰/۵۴۹
۰/۰۵۰	۰/۰۹۲	۰/۱۷۳	۰/۰۲۴	۰/۳۰۳	۰/۳۶۲	۰/۴۱۷	۰/۴۶۸	۰/۵۱۶	۰/۵۶۱	۰/۶۰۲	۰/۶۴۰

منبع: نتایج پژوهش

محدوده مورد مطالعه

شهر خرم‌آباد مرکز استان لرستان است، جمعیت این شهر طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران معادل ۳۷۳/۴۱۶ نفر بوده است شهرستان خرم‌آباد با موقعیت جغرافیایی به طول ۴۸ درجه و ۲۱ دقیقه شرقی و عرض جغرافیایی ۳۳ درجه و ۲۹ دقیقه شمالی در ارتفاع ۱۱۷۱ متری از سطح دریا قرار دارد. این شهر دارای طبیعتی زیبا و فرهنگی غنی است که میزبان کافه‌ها و پارک‌ها، مساجد، کتابخانه‌ها و مراکز ورزشی و سرگرمی متنوعی است که محیط مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت و تفریح شهروندان، سلامت عمومی، تعاملات اجتماعی، فعالیت‌های جمعی فراهم می‌کنند که توسعه این فضاها با طراحی مناسب به عنوان یک مکان سوم می‌تواند این شهر را به مکانی جذاب‌تر و قابل‌زیست‌تر تبدیل کند.

شکل (۴): موقعیت جغرافیایی شهر خرم‌آباد. منبع: (نویسندگان، ۱۴۰۴).

در یک دیدگاه کلی، مطالعات در مورد شاخص‌ها و سنجش‌های شادکامی و شادی را می‌توان به سه دسته کلی طبقه‌بندی کرد: ۱- رابطه بین مفاهیم و عوامل اجتماعی شادی (آموریم و همکاران^۱، ۲۰۱۷؛ کلوز و همکاران^۲، ۲۰۱۵). ۲- رابطه بین اقتصاد و شادی در جامعه (فری و استاتزر^۳، ۲۰۰۲؛ موراوتز و همکاران^۴، ۱۹۷۷). ۳- ارزیابی عوامل محیطی و زیست‌محیطی مرتبط با شادی (مجید و ممتاز^۵، ۲۰۱۷)؛ که در این پژوهش به بررسی آنها پرداخته می‌شود. جدول (۴). شاخص‌های شهر شاد و نماگرهای وابسته به آن را نشان می‌دهد.

جدول (۴): شاخص‌ها و نماگرهای پژوهش

منبع	کد آیتم	نماگر	شاخص
سوماریبا آرچوالا ^۶ و همکاران (۲۰۲۲)، سماواتی ^۷ و همکاران (۲۰۲۴)، آلا منتیلا ^۸ و همکاران (۲۰۱۸) کوان ^۹ و همکاران (۲۰۱۹)، وانگ ^{۱۰} و همکاران (۲۰۲۲).	A1-A2-A3-A4-A5-A6-A7-A8-A9-A10-A11-A12-A13	بر گذاری تئاتر خیابانی و موسیقی خیابانی در شهر شما، وضعیت همکاران و مشارکت شهروندان برای حل مشکلات شهر، وضعیت سلامت اجتماعی و روانی شهروندان، رضایتمندی از برابری و عدالت اجتماعی، وضعیت میزان شادی و سرزندگی شهروندان، دسترسی به زیرساخت‌های فرهنگی و اجتماعی (کتابخانه، سینما، موزه) در شهر، وجود فضاهای باز برای شادی و بازی کودکان و نوجوانان، وضعیت دسترسی به امکانات فراغتی و ارتباطی (اینترنت، فضای مجازی، شبکه‌های تلویزیونی) در شهر، میزان مطلوبیت مکان‌های عمومی شهر شما جهت تعامل شهروندان با یکدیگر، وضعیت اعتماد و انسجام اجتماعی مثبت بین شهروندان در شهر، برگزاری مسابقاتی در ارتباط با موسیقی محلی و ورزش‌های محلی در شهر، احساس وابستگی و احساس تعلق شما به شهر، مشارکت بانوان شهر در فعالیت‌های فردی و اجتماعی شهر.	اجتماعی - فرهنگی
		استفاده از نمادها و المان‌های شادی‌بخش و هویت‌بخش، وضعیت سیستم حرکت پیاده یا پیاده‌مداری در شهر، رضایت از میلمان شهر، وضعیت فرم و شکل شهر شما از لحاظ زیبایی و تناسب بصری، استفاده از رنگ‌های شاد و نشاط‌آفرین در	

- 1 - Amorim et al
- 2 - Coles et al
- 3 - Frey & Stutzer
- 4 - Morawetz et al
- 5 - Majeed & Mumtaz
- 6 - Somarriba Archavala et al
- 7 - Samavati et al.
- 8 - Ala-Mantila et al
- y - Kwon
- 00 - Wang et al

کالبدی- فضایی	B14-B15- B16-B17- B18-B19- B20-B21- B22-B23- B24-B25- B26	شهر، فضا و خیابان مناسبی برای دوچرخه‌سواری، وضعیت امکانات خدماتی و عمومی برای افراد معلول و سالمند، رضایتمندی از طراحی شبکه معابر، خیابان‌ها و کوچه‌ها، برخورداری شهر از شبکه حمل‌ونقل (ریلی، هوایی، جاده‌ای)، استفاده از نقاشی‌های دیواری زیبا و چیدمان فضایی مناسب در شهر، دسترسی به خدمات اساسی (پزشکی بهداشتی و مراکز خرید) در شهر، کیفیت مسکن در ابعاد مختلف (قیمت، اجاره، مالکیت) در شهر، وضعیت حفظ و نگهداری بناهای بارز تاریخی و فرهنگی در شهر.
زیست محیطی	C27-C28- C29-C30- C31-C32- C33-C34- C35-C36- C37-C38	وضعیت آلودگی هوا در شهر، وضعیت آلودگی صوتی و شنیداری در شهر، وضعیت جمع‌آوری زباله‌ها و پاکیزگی محیط، وضعیت تنوع و تعداد درختان در شهر، کیفیت پارک‌های اقامتی و حاشیه‌ای در شهر، وضعیت مدیریت فاضلاب و پسماندها در شهر، وضعیت چشم‌اندازهای طبیعی در شهر، انعطاف‌پذیری یا تاب‌آوری شهر در زمان بروز حوادث طبیعی و بیماری‌ها، تفکیک زباله‌ها (تر- خشک) در شهر شما، میزان آگاهی‌های زیست‌محیطی و آموزشی در زمینه تولید زباله کمتر، داشتن فناوری مناسبی برای بازیافت زباله‌ها، کیفیت آب شرب و مصرفی در شهر.
اقتصادی	D39-D40- D41-D42- D43-D44- D45-D46- D47-D48- D49-D50-	وضعیت ثبات اقتصادی در شهر و جامعه، وضعیت خرید و قدرت خرید ماهیانه، تعادل بین درآمد و هزینه‌های زندگی، وضعیت پس‌انداز ماهیانه و سالیانه، انتخاب شغل دلخواه و مناسب بانوان، رضایت از هزینه‌های جانبی زندگی مانند (هزینه آب، برق، گاز، بنزین)، وضعیت توزیع عادلانه ثروت در شهر، توانایی شما برای خرید یک خودروی مناسب، تعداد خانواده‌های فقیر در شهر شما با توجه به جمعیت شهر، بر عهده آمدن از نیازهای پایه زندگی مانند (خوراک و پوشاک).
امنیت	K51-K52- K53-K54- K55-K56- K57-K58- K59-K60- K61-K62	امنیت کودکان و بانوان در شهر و محله زندگی شما، میزان سرقت‌های شبانه در شهر و محله زندگی شما، میزان روشنایی معابر و خیابان‌ها در سطح شهر و محله شما، تعداد مراکز و کانون‌های جرم خیز، امنیت خودروهای پارک شده از دستبرد سارقین، وضعیت امنیت مراکز خرید و بازارهای روزانه و هفتگی، وضعیت نزاع و درگیری فردی و دسته‌جمعی در شهر و محله زندگی شما، میزان معتادان و افراد ولگرد و ارادل اوباش در شهر و محله زندگی شما، وضعیت جرائم و انحرافات اجتماعی در شهر و محله زندگی شما، وضعیت تعداد ساختمان‌های مخروبه و متروکه در شهر و محله زندگی شما، وضعیت گشت زنی فعال پلیس و حضور به موقع در صحنه‌های جرم.
مکان‌های سوم	L63-L644- L65-L66-L66- L67	نقش پارک‌ها به عنوان یک فضای عمومی- پهنه‌ای در نشاط اجتماعی شهروندان، نقش کافه‌ها و کافی‌شاپ‌ها به عنوان یک فضای عمومی و مصرفی در نشاط اجتماعی، نقش کتابخانه‌ها به عنوان یک فضای عمومی- فرهنگی در نشاط اجتماعی شهروندان، نقش سالن‌های ورزشی به عنوان یک فضای عمومی- ورزشی در نشاط اجتماعی، نقش مساجد به عنوان یک فضای عمومی- عبادی در نشاط اجتماعی.

منبع: مطالعات کتابخانه‌ای نویسندگان

تجزیه و تحلیل داده‌ها

یافته‌های توصیفی

در این بخش به پیمایش شهروندان ساکن در شهر خرم‌آباد پرداخته شده است. با توجه به یافته‌های توصیفی پژوهش ۲۷۳ نفر یعنی (۳/۶۸ درصد) درصد نفر از شهروندان را مردان و ۱۲۷ نفر یعنی (۳۱/۸ درصد) افراد را زنان تشکیل داده‌اند. همچنین مشخص

- 1 - Park et al
- 2 - Cheng
- 3 - Gray et al
- 4 - Benita et al
- 5 - Seresinhe et al
- 6 - Kent et al
- 7 - Ma & Ye
- 8 - Anderson et al
- 9 - Kurian et al
- 00 - Hong et al
- 11 - Gutiérrez & Törmä
- 22 - Mehaffy
- 33 - Rhubarb

شد که ۴۴/۵ درصد افراد را متأهلین و ۳۱/۸ درصد شهروندان را مجردین تشکیل داده‌اند. علاوه بر این وضعیت سن افراد مشارکت‌کننده در پژوهش بدین شرح بود که ۴۴/۳ درصد افراد دارای سن بین ۱۸-۳۰ سال، ۳۴/۳ درصد دارای سن بین ۳۱-۴۰، ۱۵/۳ درصد دارای سن بین ۴۱-۵۰، ۳/۸ درصد دارای سن ۶۰-۵۱ و ۲/۵ درصد افراد هم در بازه سنی ۶۰ سن و بالاتر قرار داشتند. علاوه بر این یافته‌های پژوهش نشان داد که ۶/۰ درصد افراد دارای تحصیلات ابتدایی، ۱۴/۲ درصد دارای تحصیلات، راهنمایی، ۴۲/۸ درصد تحصیلات دیپلم، ۸/۸ درصد فوق‌دیپلم، ۱۸/۵ درصد لیسانس، ۶/۵ درصد فوق‌لیسانس و ۳/۳ درصد نیز دارای مدرک تحصیلی دکترا بودند. در نهایت وضعیت شغلی افراد مشارکت‌کننده در پژوهش نشان داد که ۱۱/۵ درصد افراد بیکار، ۲۱/۳ درصد کارمند، ۹/۰ درصد دانشجوی، ۵/۳ درصد زنان خانه‌دار و ۵۳ درصد شهروندان نیز دارای شغل آزاد بودند. همچنین برای موضوع شاخص‌های شهر شاد بر اساس نظریه مکان‌های سوم، میانگین، انحراف معیار، چولگی، کشیدگی، مینیمم و ماکزیمم محاسبه شده که در جدول (۵). آمده است.

جدول (۵): شاخص‌های توصیفی شهر شاد با تأکید بر نظریه مکان‌های سوم

متغیرها	حجم نمونه	میانگین	انحراف معیار	واریانس	چولگی	کشیدگی	بیشینه	کمینه
اجتماعی و فرهنگی	۴۰۰	۲/۹۶	۰/۶۸۵۷۵	۰/۴۷۰	۰/۱۸۳۰	۰/۴۶۳	۵/۴۶	۱/۶۹
کالبدی- فضایی	۴۰۰	۲/۸۹	۰/۶۶۱۹۲	۰/۴۳۸	۰/۲۴۸	۰/۰۶۱	۴/۸۵	۱/۰۰
زیست‌محیطی	۴۰۰	۲/۸۸	۰/۵۲۴۰۰	۰/۲۷۵	۰/۵۴۷	۰/۴۹۳	۴/۶۷	۱/۳۳
اقتصادی	۴۰۰	۲/۷۲	۰/۵۶۱۷۴	۰/۳۱۶	۰/۰۵۶	۰/۱۵۰	۴/۴۲	۱/۰۸
امنیتی	۴۰۰	۳/۰۴	۰/۴۳۰۷۸	۰/۱۸۶	۰/۴۹۱	-۵۰۴	۴/۵۸	۲/۰۰

منبع: نتایج پژوهش

یافته‌های تحلیلی

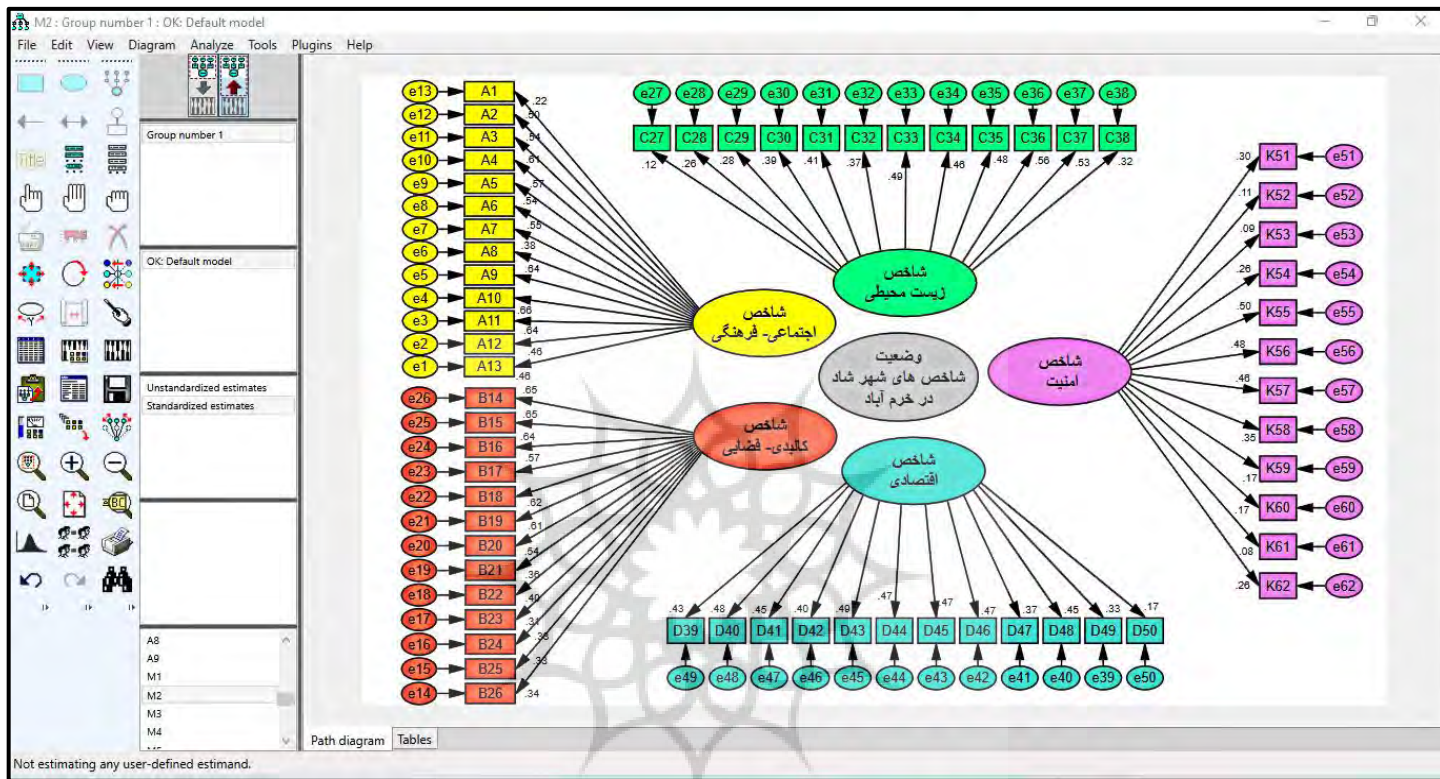
جهت بررسی آزمون فرضیه اول پژوهش «شهر خرم‌آباد به لحاظ مصادیق کلیدی شهر شاد در وضعیت نامناسبی قرار دارد» از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد. به این ترتیب عوامل اثرگذار در پنج طبقه تدوین و به منظور سنجش هر یک از ابعاد از نماگرهای آن به تعداد ۶۶ نماگر استفاده گردید. به این منظور ۱۳ نماگر اجتماعی- فرهنگی، ۱۳ نماگر کالبدی- فضایی، ۱۲ نماگر زیست‌محیطی، ۱۴ نماگر اقتصادی، ۱۱ نماگر امنیتی و ۵ نماگر در ترکیبی در ارتباط با مکان‌های سوم طراحی گردید. در ادامه نماگرهای هر دسته با یکدیگر تلفیق شده و یک شاخص جدید برای هر بُعد ایجاد گردید و برای بررسی معناداری شاخص‌ها از آزمون تی استفاده گردید. نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای در جدول (۶). نشان می‌دهد وضعیت شاخص‌های شهر شاد در محدوده انتخابی ضعیف است و میانگین شاخص‌های مورد مطالعه با مقدار ۲/۹۶، ۲/۸۸، ۲/۸۹، ۲/۷۲ از مقدار حد وسط فاصله دارند. همچنین همان‌طور که در جدول مشخص است میانگین شاخص امنیتی با امتیاز (۳/۰۴) از مقدار معیار بیشتر است اما این بیشتر بودن از مقدار میانگین با توجه به اینکه بار سؤالات منفی است نشان دهنده وضعیت نامطلوب شاخص امنیت در شهر خرم‌آباد است.

جدول (۶): آزمون T تک نمونه‌ای مورد استفاده در پژوهش

ابعاد پژوهش	آماره T	سطح معناداری	مقدار معیار	میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	نتیجه
					کران پایین	کران بالا
اجتماعی فرهنگی	-۱/۹۵۶	۳۳۵	Q=3	۲/۹۶	-۱/۰۰۵	۰/۳۴۳
کالبدی- فضایی	-۳/۲۱۳	۱۰۰۱	Q=3	۲/۸۹	-۱/۱۷۴	-۰/۴۱۳
زیست‌محیطی	-۴/۰۵۵	۰/۰۰۰	Q=3	۲/۸۸	-۱/۱۵۷۸	-۰/۵۴۷
اقتصادی	-۹/۶۳۵	۰/۰۰۰	Q=3	۲/۷۲	-۳/۲۵۸	-۲/۱۵۴
امنیت	۲/۳۰۲	۱/۰۲۲	Q=3	۳/۰۴	۱/۰۷۲	۱/۰۹۱۹

منبع: نتایج پژوهش

در ادامه پژوهش، جهت تعیین نوع و میزان ارتباط میان هریک از شاخص های شهر شاد و اثرات آنها بر نشاط اجتماعی شهر خرم آباد از مدل سازی معادلات ساختاری در نرم افزار AMOS استفاده شده است. بدین صورت که با توجه به مبانی نظری پژوهش مدل عاملی مرتبه دوم و تحلیل مسیر بر مبنای ۵ عامل زیست محیطی، اجتماعی- فرهنگی، کالبدی- فضایی، اقتصادی و امنیتی تنظیم شد. شکل (۵). شاخص های مورد استفاده در مدل ساختاری پژوهش را نشان می دهد.

شکل (۵): شاخص های مورد استفاده در مدل ساختاری پژوهش را نشان می دهد. منبع: نتایج پژوهش

مطابق جدول (۷). تمام شاخص های مورد بحث در پژوهش از برازش مطلوبی برخوردارند و این نشان دهنده آن است که مدل ساختاری پژوهش استاندارد است و نتایج آن قابل تفسیر است و مورد حمایت داده های تجربی قرار گرفته است.

جدول (۷): رگرسیون وزنی مدل پیش فرض

علائم اختصاری

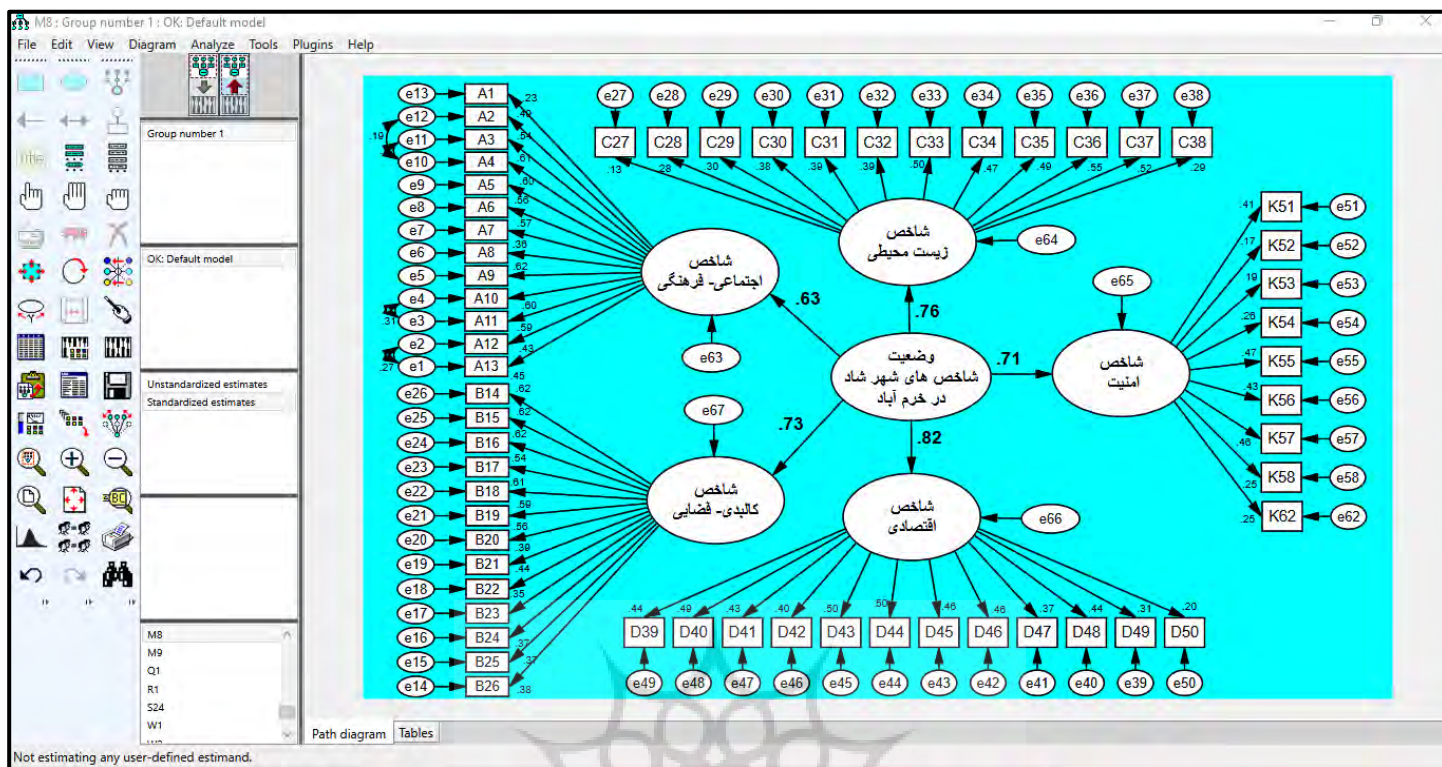
AGFI	NFI	RFI	IFI	GFI	CFI	RMSEA	CMIN/DF	DF	CMIN	شاخص
۰/۰۹۲۸	۰/۰۷۷۸	۰/۰۷۲۹	۰/۰۸۶۶	۰/۰۹۵۰	۰/۰۸۶۳	۰/۰۵۵	۲/۱۸۵	۶۴	۱۳۹/۸۶۰	اجتماعی فرهنگی
۰/۰۹۱۷	۰/۰۷۴۲	۰/۰۶۹۵	۰/۰۸۲۹	۰/۰۹۳۹	۰/۰۸۲۵	۰/۰۶۱	۲/۴۶۲	۷۷	۱۸۹/۶۰۰	کالبدی- فضایی
۰/۰۹۳۹	۰/۰۶۸۲	۰/۰۶۱۲	۰/۰۸۰۴	۰/۰۹۵۸	۰/۰۷۹۶	۰/۰۵۳	۲/۱۰۴	۵۴	۱۱۳/۵۹۶	زیست محیطی
۰/۰۹۳۷	۰/۰۷۶۰	۰/۰۷۰۲	۰/۰۸۴۳	۰/۰۹۵۷۰	۰/۰۸۳۹	۰/۰۶۰	۲/۴۴۳	۵۳	۱۲۹/۴۷۲	اقتصادی
۰/۰۹۱۲	۰/۰۶۴۶	۰/۰۵۵۹	۰/۰۷۳۶	۰/۰۹۴۰	۰/۰۷۲۷	۰/۰۶۹	۲/۸۹۷	۵۳	۱۵۳/۵۳۶	امنیت
CMIN/DF=۱/۸۷۳					RMSEA=۰/۰۴۷					کل مدل ساختاری

منبع: نتایج پژوهش

برای پاسخ به فرضیه (در اولویت‌بندی شاخص‌ها و نماگرهای شهر شاد در خرم‌آباد بُعد اقتصادی دارای اهمیت بیشتری است). از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده گردید. شکل (۶). یک مدل معادلات ساختاری (SEM) است که روابط بین شاخص‌های مختلف را بررسی می‌کند. همان‌طور که مشخص است مدل موردنظر از پنج شاخص اصلی (اجتماعی- فرهنگی، کالبدی- فضایی، اقتصادی، امنیتی و زیست‌محیطی) و یک متغیر درون‌زای وابسته (وضعیت شاخص‌های شهر شاد) در شهر خرم‌آباد تشکیل شده است. هر سازه با مجموعه‌ای از متغیرهای مشاهده‌شده مثلاً (A1 تا A13). برای شاخص اجتماعی-فرهنگی اندازه‌گیری شده است. ضرایب مسیر (عددهای روی فلش‌ها) نشان‌دهنده شدت تأثیر هر شاخص بر متغیر مرکزی است. مقادیر مرتبط با این متغیرها نشان‌دهنده وزن تأثیر آنها در شاخص اصلی است و ۵۹ متغیر آشکار سازه‌های اصلی مدل را تشکیل می‌دهند.

در برازش کلی مدل می‌توان گفت که روابط و ضرایب مسیر بدین شرح است که در میان سازه‌های مورد مطالعه عامل اقتصادی بیشترین بار عاملی را با وزن ۰/۰۸۲ به خود اختصاص داده و بیشتر از سایر عوامل بر شادی اجتماعی اثرگذار بوده است. پس از عامل اقتصادی بُعد زیست‌محیطی با بار عاملی ۰/۰۷۶ در رتبه دوم قرار گرفته است. همچنین مشخص گردید که شاخص کالبدی- فضایی با بار عاملی ۰/۰۷۳ در رتبه سوم اهمیت قرار دارد. علاوه بر این یافته‌های منتج شده از مدل عاملی مرتبه دوم نشان داد که شاخص امنیتی با بار عاملی ۰/۰۷۱ در رتبه چهارم و در نهایت شاخص اجتماعی- فرهنگی با بار عاملی ۰/۰۶۳ در رتبه چهارم اهمیت قرار گرفت.

در تفسیر کلی دیاگرام مربوطه باید گفت که شاخص اقتصادی و زیست‌محیطی بیشترین تأثیر را در وضعیت شاخص‌های شهر شاد در خرم‌آباد دارند، درحالی‌که شاخص اجتماعی- فرهنگی کمترین تأثیر را دارند. اگر هدف این مطالعه بهبود وضعیت شادی یا نشاط اجتماعی شهر باشد، تمرکز بر بهبود وضعیت اقتصادی و زیست‌محیطی می‌تواند تأثیر بیشتری بر شادی اجتماعی شهر خرم‌آباد داشته باشد؛ بنابراین می‌توان گفت که در میان عوامل پنج‌گانه اثرگذار شادی اجتماعی در خرم‌آباد عامل اقتصادی بیش از سایر عوامل اثرگذار بوده است و بیشتر گویه‌ها تحت تأثیر این شاخص قرار دارند و فرضیه پژوهش مورد تأیید قرار می‌گیرد.

شکل (۶): مدل نهایی وضعیت شاخص های شهر شاد در خرم آباد. منبع: نتایج پژوهش

در ادامه به بررسی برازش های جزئی مدل ساختاری پژوهش می پردازیم: برازش جزئی (Partial Fit). در مدل های معادلات ساختاری (SEM)، به حالتی اشاره دارد که تنها بخشی از مدل، نه کل آن، برازش داده می شود. این مفهوم معمولاً زمانی استفاده می شود که بخواهیم میزان سازگاری بخش های خاصی از مدل را به صورت مجزا ارزیابی کنیم. این روش برای تحلیل بخش های خاص مدل های پیچیده در AMOS استفاده می شود و به پژوهشگران کمک می کند تا متغیرهای تأثیرگذار را شناسایی کنند. در این پژوهش تمام بخش های مدل از منظر برازش های جزئی مورد تحلیل قرار می گیرد.

برای تحلیل سازه اقتصادی شهر شاد در خرم آباد تعداد ۱۳ نماگر آشکار شده بیرونی (A1-A13). برای آن در نظر گرفته شده است. یافته های حاصل از مدل ساختاری مرتبه دوم پژوهش نشان داد که از بین نماگرهای آشکار، گویه های وضعیت مکان های عمومی، وضعیت برابری و عدالت اجتماعی، وضعیت شادی و سرزندگی و وضعیت اعتماد اجتماعی با وزن های عاملی (۰/۰۶۲)، (۰/۰۶۱)، (۰/۰۶۰)، (۰/۰۶۰)، داری بیشترین اثرات در محدوده مورد مطالعه می باشند و کمترین اثرگذاری ها هم در این عامل به نماگرهای برگزاری تئاتر و موسیقی خیابانی در شهر، دسترسی به امکانات فراغتی و ارتباطی و احساس وابستگی و تعلق به شهر با بارهای عاملی (۰/۰۲۳)، (۰/۰۳۶)، (۰/۰۴۳) تعلق دارد.

دومین متغیر پنهان درونی که در مدل ساختاری ترسیم شده است عوامل محیطی - کالبدی می باشد که شامل کد آیتم های (B14-B26) می باشند. همان طور در مدل پژوهش مشخص است، برای سنجش این شاخص ۱۳ متغیر مشاهده شده بیرونی در نظر گرفته شده است. از بین سنجده های مورد مطالعه استفاده از نمادها و المان های شادی بخش، خیابان مناسب برای پیاده روی، وضعیت مبلمان شهر با وزن عاملی مشترک (۰/۰۶۲)، دارای بیشترین اثرات کالبدی- فضایی در قلمرو مورد مطالعه بودند و کمترین بار عاملی در ارتباط با این شاخص هم به وضعیت چیدمان فضایی، دسترسی به خدمات اساسی (خدمات پزشکی و مراکز خرید) و وضعیت نگهداری از بافت های تاریخی با وزن های عاملی (۰/۰۳۵)، (۰/۰۳۷) و (۰/۰۳۸) تعلق دارند.

سومین متغیر پنهان درونی که در نمودار مدل‌سازی مشخص شده است عوامل زیست محیطی می‌باشند. همان‌طور که پیداست این شاخص هم از ۱۲ نماگر آشکار (C27-C38). تشکیل شده است. یافته‌های مدل ساختاری مرتبه دوم پژوهش نشان می‌دهد که در بین نماگرهای مورد بررسی بُعد زیست محیطی شهر شاد در خرم‌آباد گویه‌های آموزش در زمینه تولید زباله کمتر با وزن عاملی (۰/۰۵۵)، استفاده از فناوری مناسب برای بازیافت زباله با وزن عاملی (۰/۰۵۲) و وجود چشم‌اندازهای طبیعی در شهر با بار عاملی (۰/۰۵)، بیشترین عامل‌های اثرگذار در این سازه می‌باشند و کمترین اثرگذاری در این شاخص هم به وضعیت آلودگی هوا و وضعیت آلودگی صوتی و شنیداری با وزن‌های عاملی (۰/۰۱۳) و (۰/۰۲۸) اختصاص دارد.

همچنین شاخص اقتصادی به عنوان چهارمین عامل پنهان درونی در دیاگرام رسم شده با کد آیتم‌های (D39-D50)، قرار دارد. این عامل با ۱۲ متغیر مشاهده شده بیرونی سنجیده شده است. همان‌طور که در شکل (۶). مشخص است. نماگرهای تعادل بین درآمد و هزینه‌های زندگی و رضایت از وضعیت پس‌انداز ماهیانه و سالیانه با بارهای عاملی مشترک (۰/۰۵۰)، دارای بیشترین اثرات اقتصادی در شهر خرم‌آباد هستند و کمترین اثرات آن هم به نماگر وضعیت شغلی خود را از لحاظ (بیمه شغلی و بیمه بازنشستگی)، با وزن (۰/۰۲۰)، اختصاص دارد.

در نهایت شاخص امنیتی به عنوان پنجمین متغیر مکنون در مدل معادلات ساختاری از ۹ سنجه و کد شناسه‌های (K51-K62)، تشکیل شده است. مطابق مدل پژوهش سنجه‌های تعداد مراکز و کانون‌های جرم خیز و امنیت مراکز خرید و بازارهای روزانه و هفتگی با بارهای عاملی (۰/۰۴۷)، (۰/۰۴۶) دارای بیشترین اثرات و کم‌ترین اثرگذاری هم در این سازه به نماگر میزان روشنایی معابر و خیابان‌ها در سطح شهر و محله با وزن عاملی (۰/۰۱۹) قرار دارد.

در جدول (۸). درجه آزادی، مقادیر استاندارد، خطای معیار، نسبت بحرانی و سطح تحت پوشش (مقدار P) مشخص شده است. نتایج جدول حاوی این نکات است که همه پارامترهای لامدا دارای تفاوت معناداری با مقدار صفر می‌باشند. مقدار P در همه روابط مورد بحث کمتر از ۰/۰۵ است که نشان می‌دهد همه روابط موجود در مدل مورد حمایت داده‌های تجربی قرار گرفته‌اند و مدل ایجاد شده به خوبی تحت حمایت داده‌های علم قرار گرفته است.

جدول (۸): رگرسیون وزنی مدل پیش‌فرض

نتیجه	P-Label	C.R	S.E	Estimate	نماگرهای مورد استفاده در پژوهش	متغیرهای مکنون و آشکار
معنادار ☒	***	۷/۰۸۲	۰/۰۴۸	۰/۰۳۴۳	شهر شاد ← اجتماعی	X1 ← اجتماعی
معنادار ☒	***	۶/۵۹۹	۰/۰۴۷	۰/۰۳۱۲	شهر شاد ← کالبدی	X2 ← کالبدی
معنادار ☒	***	۵/۴۰۷	۰/۰۶۱	۰/۰۳۳۰	شهر شاد ← اقتصادی	X4 ← اقتصادی
معنادار ☒	***	۲/۱۹۷	۰/۰۵۳	۰/۰۱۱۷	شهر شاد ← زیست محیطی	X3 ← زیست محیطی
معنادار ☒	***	۵/۹۹۹	۰/۰۵۵	۰/۰۳۲۸	شهر شاد ← امنیتی	X5 ← امنیتی

منبع: نتایج پژوهش

در مدل‌سازی معادلات ساختاری شاخص‌هایی که برای برازش مدل مورد استفاده قرار می‌گیرند شامل برازش مطلق برازش تطبیقی و برازش مقتصد می‌باشند به منظور بررسی برازش مدل از هر گروه برازش شامل برازش مطلق (AGFI, GFI, CMIN)، برازش تطبیقی (RFI, CFI, IFI, INFI, TLI) و برازش مقتصد (CMIN/DF, RMSEA, PCFI, PNFI)، استفاده می‌شود. در این پژوهش به منظور برازش دیاگرام طراحی شده از معیارهای کای اسکوتر (CMIN)، شاخص نیکویی برازش (GFI) شاخص برازش تطبیقی (CFI)، شاخص برازش اصلاح شده (NFI) ریشه میانگین مجذورات خطای برآورد (RMSEA) نسبت کای اسکوتر به درجه آزادی (CMIN/DF) استفاده شده است.

جدول (۹): وضعیت شاخص‌های نیکویی برازش مدل پژوهش

معیارهای برازش مدل	علائم اختصاری	Default Model (مقدار به دست آمده)
--------------------	---------------	-----------------------------------

۳۰۷۷/۶۵۳	(CMIN)	کای اسکوتر
۱۶۴۳	(Df)	درجه آزادی
۰/۰۰۰	(P)	سطح معنی داری
۱/۸۷۳	(CMIN/ DF)	نسبت کای اسکوتر به درجه آزادی
۰/۰۴۷	(RMSEA)	ریشه میانگین مجذورات خطای برآورد
۰/۰۷۷۹	(GFI)	شاخص نیکویی برازش
۰/۰۵۲۹	(NFI)	شاخص برازش اصلاح شده
۰/۰۷۰۳	(CFI)	شاخص برازش تطبیقی

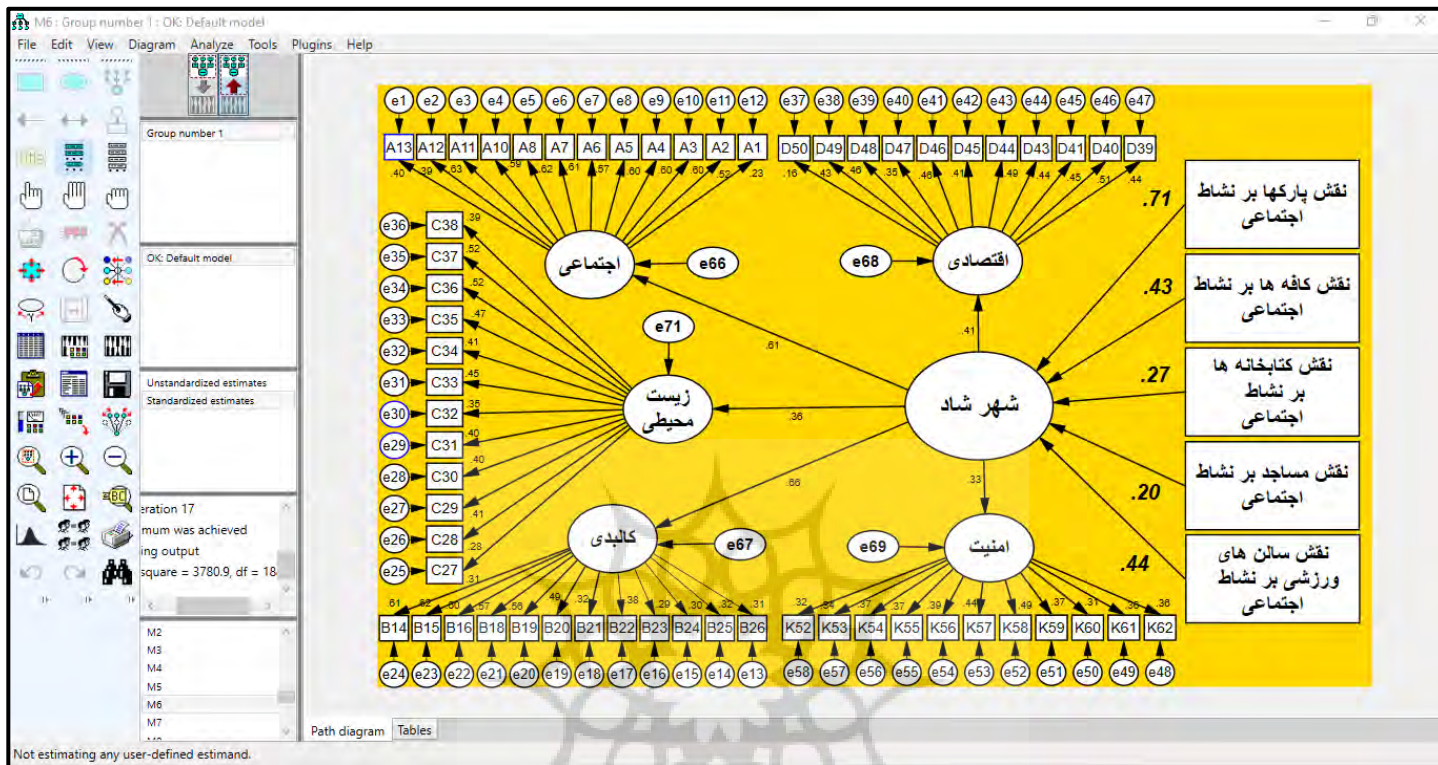
منبع: نتایج پژوهش

طبق نتایج ارائه شده در جدول (۹)، مقدار کای اسکوتر برای پژوهش حاضر ۳۰۷۷/۶۵۳ بوده که در سطح معنی داری ۰/۰۵ معنی دار است. از آنجایی این شاخص به درجه آزادی و اندازه حجم نمونه بسیار حساس است بسیاری از پژوهشگران از شاخص نسبت کای اسکوتر به درجه آزادی استفاده می کنند و مقدار قابل قبول برای این شاخص بین ۱ و ۳ می باشد.

مطابق با نتایج جدول فوق این مقدار ۱/۸۷۳ محاسبه شده است که نشان دهنده برازش بسیار خوب مدل است. از دیگر شاخص های برازش منحنی شاخص (GFI)، بوده که مقادیر بیشتر از ۰/۰۹ قابل قبول می باشد این مقدار در این پژوهش ۰/۰۷۷۹ گزارش شده است. شاخص (CFI) از جمله شاخص هایی است که برازش یک مدل را با مدل پایه که قائل به وجود کوواریانس میان متغیرها نیست مقایسه می نماید مقادیر قابل قبول برای این شاخص بیشتر از ۰/۰۹ است که در پژوهش حاضر ۰/۰۷۰۳ گزارش شده است. شاخص (NFI) که یک شاخص برازندگی افزایشی هنجار شده است در تعیین برازش یک الگو به کار می رود که مقادیر آن بین صفر و یک متغیر است و هر چه به یک نزدیک تر باشد برازش بیشتری دارد مقدار گزارش شده در پژوهش حاضر ۰/۰۵۲۹ می باشد.

شاخص (RAMSEA) یکی دیگر از شاخص های برازندگی است که ریشه دوم میانگین مجذورات باقی مانده است و به عنوان تابعی از مقدار کوواریانس تفسیر می شود مقادیر بالاتر از ۰/۱ نشان دهنده برازش ضعیف بین ۰/۰۸ تا ۰/۱۱ برازش متوسط، بین ۰/۰۵ تا ۰/۰۸ برازش مناسب و کمتر از ۰/۰۵ عالی مدل می باشد. این شاخص در پژوهش حاضر ۰/۰۴۷ محاسبه شده که نشان دهنده برازش بسیار

خوب مدل است. در ادامه پژوهش برای پاسخ‌گویی فرضیه پژوهش (بین مکان‌های سوم و سطح شادی و رضایت عمومی در شهر خرم‌آباد رابطه معناداری وجود دارد). از روش‌های تحلیل مسیر استفاده گردید.

شکل (۷): مدل ساختاری اثرات مکان‌های سوم بر شادی اجتماعی شهر در خرم‌آباد. منبع: نتایج پژوهش

تحلیل مسیر در AMOS یکی از روش‌های مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) است که برای بررسی روابط علی بین متغیرها استفاده می‌شود. در مدل‌سازی چندین مدل مختلف برای تحلیل مسیر وجود دارد که بسته به نوع داده‌ها و فرضیات پژوهش می‌توان از آن‌ها استفاده کرد. در این مدل، یک متغیر مستقل (یا چند متغیر مستقل) به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر متغیر وابسته تأثیر می‌گذارد در واقع روش تحلیل مسیر اغلب برای بررسی روابط علی ساده استفاده می‌شود (شکل ۷). نتایج نشان داد که پارک‌ها به عنوان یک مکان سوم طبیعی و پهنه‌ای، کافه‌ها به عنوان یک مکان سوم مصرف و گفتمان، کتابخانه‌ها به عنوان یک مکان سوم فرهنگی و آموزشی، مساجد به عنوان یک مکان سوم عبادی- مذهبی و سالن‌های ورزشی به عنوان یک مکان سوم ورزشی و نشاط‌آفرین با ضرایب بتای $(\beta=0/071)$ ، $(\beta=0/043)$ ، $(\beta=0/027)$ ، $(\beta=0/020)$ ، $(\beta=0/044)$ ، بر شادی و رضایت عمومی شهروندان شهر خرم‌آباد اثر گذارند. جدول (۱۰). خطای معیار، نسبت بحرانی و سطح تحت پوشش مقدار (P) نشان داده شده است.

جدول (۱۰): رگرسیون وزنی مدل پیش‌فرض

نتیجه	P-Label	C.R	S.E	Estimate	شاخص
معنادار ☒	***		۱/۰۰۰		پارک‌ها ← شادی اجتماعی
معنادار ☒	***	۸/۴۷۵	۰/۰۷۲	۰/۰۳۰۸	مساجد ← شادی اجتماعی
معنادار ☒	***	۸/۳۴۳	۰/۰۷۶	۰/۰۶۳۲	کافه‌ها ← شادی اجتماعی
معنادار ☒	***	۵/۸۰۰	۰/۰۷۶	۰/۰۴۳۹	کتابخانه‌ها ← شادی اجتماعی
معنادار ☒	***	۸/۴۷۵	۰/۰۸۴	۰/۰۷۰۸	سالن‌های ورزشی ← شادی اجتماعی

منبع: نتایج پژوهش

جدول (۱۱). تحلیل مسیر پارامترهای اثرات مکان‌های سوم بر شادی اجتماعی شهر خرم‌آباد را به نمایش می‌گذارد. همان‌طور که مشخص است در تمامی گویه‌ها اثرات معنادار است و بیشترین اثرگذاری مکان‌های سوم به پارک‌ها به عنوان یک مکان سوم طبیعی-پهنه‌ای با امتیاز ۰/۷۱ و کم‌ترین آن به مساجد به عنوان یک مکان سوم عبادی-مذهبی با امتیاز ۰/۲۰ اختصاص دارد.

جدول (۱۱): وضعیت تحلیل مسیر اثرات مکان‌های سوم بر شادی اجتماعی

نتیجه	P-value	T-value	beta	تحلیل مسیر پارامترهای اثرات مکان‌های سوم بر شادی اجتماعی شهر خرم‌آباد
معیاردار ☒	***	۱/۰۰۰	۰/۰۷۱	اثرات پارک‌ها به عنوان یک مکان سوم بر ← شادی اجتماعی
معیاردار ☒	***	۸/۳۴۳	۰/۰۴۳	اثرات کافه‌ها به عنوان یک مکان سوم بر ← شادی اجتماعی
معیاردار ☒	***	۵/۸۰۰	۰/۰۲۷	اثرات کتابخانه‌ها به عنوان یک مکان سوم بر ← شادی اجتماعی
معیاردار ☒	***	۴/۲۹۶	۰/۰۲۰	اثرات مساجد به عنوان یک مکان سوم بر ← شادی اجتماعی
معیاردار ☒	***	۸/۴۷۵	۰/۰۴۴	اثرات سالن‌های ورزشی به عنوان یک مکان سوم بر ← شادی اجتماعی

منبع: نتایج پژوهش

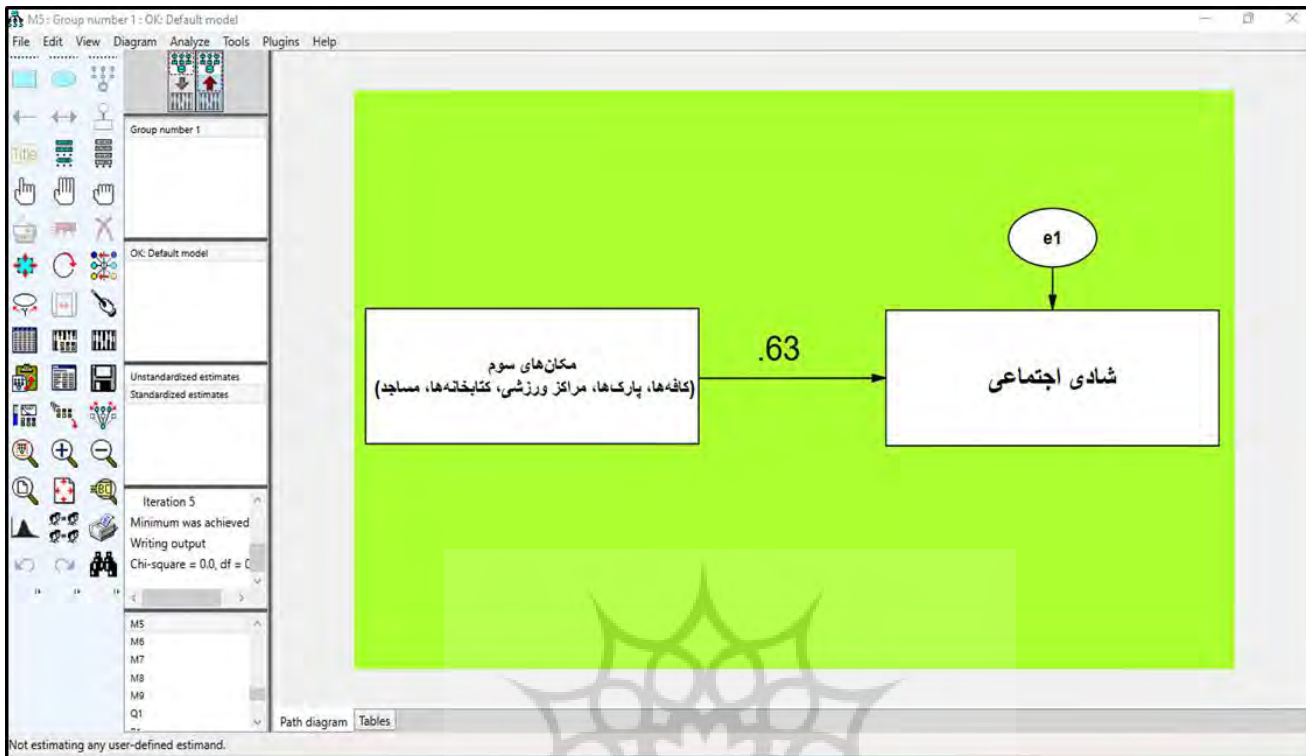
جدول (۱۲). شاخص‌های کلی برازش مدل را نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود می‌توان گفت که کلیه شاخص‌های برازش کلی مدل در محدوده مطلوب و قابل قبول قرار دارند.

جدول (۱۲): وضعیت شاخص‌های نیکویی برازش مدل پژوهش

شاخص						
PGFI	IFI	PCFI	PNFI	GFI	X ² /df	RMSEA
۰/۰۷۰۰	۰/۰۶۷۰	۰/۰۶۴۳	۰/۰۴۸۷	۰/۰۶۶۶	۲/۱۰۱	۰/۰۵۰
تفسیر						
مطلوب	قابل قبول	قابل قبول	قابل قبول	قابل قبول	مطلوب	مطلوب

منبع: نتایج پژوهش

در نهایت برای بررسی اثرات کلی مکان‌های سوم بر شادی اجتماعی در شهر خرم‌آباد پس از ترکیب سنجه‌های مرتبط با شادی و مکان‌های سوم از روش تحلیل مسیر استفاده شد. تحلیل مسیر یکی از روش‌های مدل‌سازی معادلات ساختاری است که برای بررسی روابط مستقیم بین متغیرهای مشاهده‌شده (متغیر آشکار) استفاده می‌شود. این روش به پژوهشگران کمک می‌کند تا مسیرهای تأثیرگذار بین متغیرها را مشخص کنند و میزان تأثیر هر متغیر بر دیگری را برآورد نمایند. همان‌طور که در شکل ۸ مشخص است مکان‌های سوم (کافه‌ها، پارک‌ها، مراکز ورزشی، کتابخانه‌ها و مساجد). در شهر خرم‌آباد به میزان ۰/۰۶۳ بر شادی و نشاط اجتماعی این شهر اثر گذارند که اهمیت فضاها و مکان‌های سوم را بیش‌ازپیش در مراکز شهری را به نمایش می‌گذارد.

شکل (۸): مدل تحلیل مسیر نهایی اثرات مکان‌های سوم بر شادی اجتماعی شهر در خرم‌آباد. منبع: نتایج پژوهش جدول (۱۳). ضریب رگرسیونی شاخص‌های جزئی متعلق به فرضیه‌های پژوهش ارائه شده است. همان‌طور که مشخص است مقدار P-Label کمتر از ۰/۰۵ است و مقدار بحرانی (CR) بیشتر از ۱/۹۶ است و الگوی اندازه‌گیری پژوهش مورد تایید است.

جدول (۱۳): رگرسیون وزنی مدل پیش‌فرض

نتیجه	P-Label	C.R	S.E	Estimate	شاخص
معنادار ☒	***	۱۶/۳۲۲	۰/۰۵۴	۰/۰۸۵۵	مکان‌های سوم ← شادی اجتماعی شهر خرم‌آباد

منبع: نتایج پژوهش

جدول (۱۴). روابط معنادار و مستقیم متغیرها را به نمایش می‌گذارد. همان‌طور که واضح است مکان‌های سوم اثرات قابل‌توجهی بر نشاط اجتماعی شهر خرم‌آباد از خود به‌جای گذاشته‌اند.

جدول (۱۴): بررسی مسیر و رابطه بین متغیرهای پژوهش با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری

تحلیل مسیر تلفیقی اثرات مکان‌های سوم بر نشاط اجتماعی شهر خرم‌آباد

نتیجه	P-value	T-value	beta	تحلیل مسیر پارامترهای مکان‌های سوم بر شادی اجتماعی خرم‌آباد
معنادار ☒	***	۱۶/۳۲۲	۰/۰۶۳	مجموع مکان‌های سوم ← شادی اجتماعی شهر خرم‌آباد

منبع: نتایج پژوهش

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

فضاهای عمومی نقش مهمی در افزایش نشاط اجتماعی شهروندان ایفا می‌سازند، زیرا این مکان‌ها دارای خصوصیات، تفریحی، ورزشی تعامل، گپ و گفت و بازی - سرگرمی می‌باشند. پارک‌ها، پیاده‌راه‌ها، میدان‌ها، استخرها، کافه‌ها و مراکز فرهنگی مذهبی با

ایجاد فرصت‌هایی برای گردهمایی و مشارکت اجتماعی، حس تعلق و همبستگی را در میان محیط‌های شهری تقویت می‌کنند. پژوهشات نشان داده است که حضور در این فضاها به عنوان یک مکان سوم باعث کاهش استرس، افزایش اعتماد اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی شهروندان می‌شود. علاوه بر این، طراحی مناسب و دسترسی عادلانه به فضاهای عمومی، می‌تواند از انزوای اجتماعی شهروندان جلوگیری کرده و به ایجاد محیطی شاداب و پویا برای همه گروه‌های سنی و اجتماعی کمک کند.

مبنای نظری پژوهش حاضر نظریه مکان سوم ری اولدنبورگ جامعه‌شناس آمریکایی است. او معتقد بود که علاوه بر خانه (مکان اول) و محل کار (مکان دوم)، شهروندان به یک فضا و مکان سوم نیاز دارند. این فضاها معمولاً عمومی، غیررسمی و در دسترس همگان هستند و بستری برای ارتباطات اجتماعی، تبادل و تبادل نظر به شمار می‌آیند. از نظر اولدنبورگ مکان‌های سوم از یک سو باعث بهبود روابط و سرمایه اجتماعی می‌شوند و از سوی دیگر به کاهش انزوای اجتماعی و استرس کمک می‌کنند.

همچنین بررسی‌های صورت گرفته در پیشینه نظری پژوهش نشان داد که فضاهای عمومی قلب تپنده یک شهر شاد هستند. این فضاها با تقویت روابط اجتماعی، افزایش فعالیت‌های تفریحی، کاهش استرس و بهبود کیفیت زندگی، شهرها را به مکان‌هایی دلپذیر برای زندگی تبدیل می‌کنند. همچنین مشخص شد که هر چه یک شهر، فضاهای عمومی متنوع‌تر و باکیفیت‌تری داشته باشد سطح شادی و رضایت مردم آن نیز بیشتر خواهد بود. در واقع بدون مکان‌های سوم، شهرها به فضاهایی بی‌روح و صرفاً کاربردی تبدیل می‌شوند. این فضاها نقش کلیدی در شکل‌گیری اجتماع، کاهش استرس، تقویت فرهنگ و رونق اقتصادی ایفا می‌کنند. شهرهای موفق و پایدار، آن‌هایی هستند که مکان‌های سوم قوی و متنوعی دارند، زیرا این فضاها زندگی شهری را زنده و پویا نگاه می‌دارند.

نتایج پژوهش نیز نشان داد که شهر خرم‌آباد از لحاظ شاخص‌های شهر شاد در وضعیت ضعیفی قرار دارد. همچنین نتایج نشان داد که یک اقتصاد قوی و پایدار نه تنها باعث افزایش درآمد و کاهش نابرابری می‌شود، بلکه فرصت‌های زندگی بهتری را برای شهروندان ایجاد می‌کند. شهری که از نظر اقتصادی پایدار باشد، می‌تواند خدمات بهتری ارائه دهد، فشار مالی را کاهش دهد و محیطی برای رفاه، آرامش و شادی مردم ایجاد نماید. علاوه بر این مشخص گردید که بین حضور پذیری شهروندان در مکان‌های سوم با نشاط اجتماعی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و هر چه یک شهر، مکان‌های سوم متنوع‌تر و باکیفیت‌تری داشته باشد، شادی مردم آن شهر بیشتر خواهد بود. در نهایت باید گفت این پژوهش می‌تواند نقطه عطفی برای پژوهش درباره نقش مکان‌های سوم بر شادی اجتماعی شهر در خرم‌آباد باشد.

نتایج پژوهش حاضر با پژوهشات عبدالله پور^۱ و همکاران (۲۰۲۱) و اوکولیچ-کوزارین^۲ (۲۰۱۷)، در ارتباط با وضعیت ضعیف شادی اجتماعی در قلمروهای مورد مطالعه سازگار است. همچنین نتایج این پژوهش از نظر اثرات مکان‌های سوم بر نشاط اجتماعی با پژوهش تی یو^۳ و همکاران (۲۰۲۰)، لایبرته و همکاران^۴ (۲۰۲۳)، کمپ^۵ (۲۰۱۵)، مطابقت دارد. در ادامه تعدادی پیشنهاد کلیدی ارائه شده شده است که می‌توان شهر خرم‌آباد را به مکانی شادتر و زیست‌پذیر تبدیل کرد.

-شهرهای پیاده محور و انسان‌گرا

- ایجاد مسیرهای کاهش ترافیک خودروها و طراحی خیابان‌های دوستدار عابران پیاده.
- ایجاد مسیرهای امن و هیجان‌انگیز برای دوچرخه‌سواری و پیاده‌روی.
- افزایش مبلمان شهری مانند نیمکت، سایه‌بان، آب‌خوری و فضای عمومی.

۲- حمل‌ونقل عمومی سریع، ارزان و کارآمد

- توسعه سیستم‌های حمل‌ونقل عمومی مانند مترو، اتوبوس‌های سریع‌السیر (BRT) و تراموا.
- ایجاد خطوط اختصاصی برای اتوبوس‌ها تا کاهش ترافیکی.
- استفاده از حمل‌ونقل برقی و پایداری برای کاهش و بهبود کیفیت هوا.

1 - Abdollahpour
2 - Okulicz-Kozaryn
3 - Tu et al
4 - Laliberte
5 - Camp

- ۳- توجه فضاهای سبز بیشتر و دسترسی آسان به طبیعت
- طراحی پارک‌های محلی در هر محله برای ایجاد شادی و سرزندگی شهروندان.
 - تبدیل فضای بلااستفاده شهری به باغ‌های عمومی و بام‌های سبز.
 - گسترش خیابان‌های دارای درختکاری و ایجاد دیوارهای سبز در ساختمان‌ها.
- ۴- توجه به معماری و طراحی شهری زیبا و خلاقانه
- استفاده از رنگ‌های شاد و متنوع در ساختمان‌ها و فضاهای عمومی.
 - توسعه میدان‌ها، پیاده‌راه‌های سنگفرش و مکان‌های تاریخی بازسازی‌شده.
- ۵- افزایش فضاهای فرهنگی، هنری و تفریحی متنوع
- احداث سالن‌های تئاتر، سینماهای روباز، کتابخانه‌های عمومی و مراکز فرهنگی در دسترس عموم و همراه با برگزاری جشنواره‌های موسیقی، نمایشگاه‌های خیابانی و جشنواره‌های محلی.
 - حمایت از هنرهای شهری و دیوارنگاره‌ها برای ایجاد حس هویت و خلاقیت در شهر.
- ۶- افزایش عدالت اجتماعی و کاهش نابرابری اقتصادی
- ارائه مسکن ارزان‌قیمت برای جلوگیری از جدایی طبقاتی در شهر.
 - حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و محلی برای افزایش فرصت‌های اقتصادی.
 - ارائه خدمات عمومی (آموزش، بهداشت، حمل‌ونقل) با کیفیت و در دسترس همه شهروندان.
- ۷- برنامه‌های اجتماعی برای تقویت حس مکان و احساس تعلق
- ایجاد بازارهای محلی، کافه‌های اجتماعی و فضاهای گفتگو برای شهروندان.
 - طراحی محیط‌های مشارکتی که شهروندان در مورد مسائل شهر نظر بدهند و در تصمیم‌گیری‌ها نقش داشته باشند.
- داشتن برنامه‌های داوطلبانه شهری برای کمک به سالمندان، کودکان معلولین و حفاظت از محیط‌زیست.

References

- Arbib, Michael A. (2021). *When Brains Meet Buildings*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Amorim, S. M., França, L. H. de F. P., & Valentini, F. (2017). "Predictors of Happiness among Retired from Urban and Rural Areas in Brazil". *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 30(1), 2. doi: <https://doi.org/10.1186/s41155-016-0055-3>
- Abdollahpour, S. S., Sharifi, E., & Ghazi, R. (2021). Evaluation of Happy City Indicators in Affordable Housing Projects, Case Study: Mehr Housing Projects, Aftab Town, The City of Parand, Tehran, Iran. *International Review for Spatial Planning and Sustainable Development*, 9(3), 103-127. http://dx.doi.org/10.14246/irspdc.9.3_103
- Ala-Mantila, S., et al. (2018). Spatial nature of urban well-being. *Regional studies*, 52 (7), 959–973. doi:10.1080/00343404.2017.1360485
- Anderson, J., et al. (2017). Lively social space, well-being activity, and urban design: findings from a low-cost community-led public space intervention. *Environment and behavior*, 49 (6), 685–716. doi:10.1177/0013916516659108
- Assem, Hala Medhat, Laila Mohamed Khodeir, & Fatma Fathy. (2023). "Designing for human wellbeing: The integration of neuroarchitecture in design—A systematic review." *Ain Shams Engineering Journal* 14 (6): 102102. <https://doi.org/10.1016/j.asej.2022.102102>
- Altman, Irwin. (1975). *The Environment and Social Behavior: Privacy, Personal Space, Territory, and Crowding*. Monterey, CA: Brooks/Cole Publishing.
- Benita, F., Bansal, G., and Tunçer, B. (2019). Public spaces and happiness: evidence from a large-scale field experiment. *Health & place*, 56, 9–18. doi:10.1016/j.healthplace.2019.01.014

- Benabbou, R. & Lee, H., (2019). Exploring the evolution of urban emotions in the City of Seoul using social media information. *International journal of knowledge-based development*, 10 (3), 232–248. doi:10.1504/IJKBD.2019.103208
- Birenboim, A., (2018). The influence of urban environments on our subjective momentary experiences. *Environment and planning B: Urban analytics and city science*, 45 (5), 915–932. doi:10.1177/2399808317690149
- Borghesi, S. and Vercelli, A., (2012). Happiness and health: two paradoxes. *Journal of economic surveys*, 26 (2), 203–233. doi:10.1111/j.1467-6419.2010.00635.x
- Bertram, Christine, & Katrin Rehdanz. (2015). “The role of urban green space for human well-being.” *Ecological Economics* 120: 139-152. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2015.10.013>
- Biglin, J. (2021). Photovoice accounts of third places: Refugee and asylum seeker populations’ experiences of therapeutic space. *Health & Place*, 71. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2021.102663>
- Cheng, M., (2020). Are people happier with larger green space? A study of greenness and happiness in urban China. *Journal of Chinese economic & business studies*, 18 (2), 183–201. doi:10.1080/14765284.2020.1798639
- Coles, N. A., Sims, V. K., & Chin, M. G. (2015). “Lay Beliefs and Projections of Trait Happiness”. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(2), 116-125
- Carraz, R., & Merry, A. (2022). Playful experience design: reactivating public space in Cyprus, a case study perspective. *Journal of Urban Design*, 27(2), 181–204. <https://doi.org/10.1080/13574809.2021.1973889>
- Camp, B. H. (2015). A study of Third Place: Benefits of shared leisure practices in public gathering places (Doctoral dissertation, Middle Tennessee State University). <http://jewlscholar.mtsu.edu/handle/mtsu/4619>
- Cao, X. J. (2016). How does neighborhood design affect life satisfaction? Evidence from Twin Cities. *Travel behaviour and society*, 5, 68-76. <https://doi.org/10.1016/j.tbs.2015.07.001>
- Egoz, S., De Nardi, A., (2017). Defining landscape justice: the role of landscape in supporting wellbeing of migrants, a literature review. *Landsc. Res.* 42 (sup1), S74–S89. <https://doi.org/10.1080/01426397.2017.1363880>
- Franz Faul, Edgar Erdfe Ider, Axel Buchner and Albe rt-Georg Lang (2007). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses, *Behavior Research Methods*, 41 (4), 1149-1160. <https://doi.org/10.3758/brm.41.4.1149>
- Franz Faul, Edgar Erdfe Ider, Albert-georg lang AND Axel Buchner (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences, *Behavior Research Methods*, 39 (2), 175-191. <https://doi.org/10.3758/bf03193146>
- Frey, B. S., & Stutzer, A. (2002). “The Economics of Happiness”. *World Economics*, 3(1), 1- 17.
- Gür, M., Murat, D., & Sezer, F. Ş. (2020). The effect of housing and neighborhood satisfaction on perception of happiness in Bursa, Turkey. *Journal of Housing and the Built Environment*, 35, 679-697. <https://doi.org/10.1007/s10901-019-09708-5>
- Gutiérrez, H.F. and Törmä, I., (2020). Urban revitalisation with music and dance in the Port of Veracruz, Mexico. *Urban design international*, 25 (4), 328–337. doi:10.1057/ s41289-020-00116-8
- Gray, T., et al. (2022). Community gardens as local learning environments in social housing contexts: Participant perceptions of enhanced wellbeing and community connection. *Local environment*, 27 (5), 570–585. doi:10. 1080/13549839.2022.2048255

- Hematian, H. & Ranjbar, E., (2022). Evaluating urban public spaces from mental health point of view: comparing pedestrian and car-dominated streets. *Journal of transport & health*, 27, 101532. doi:10.1016/j.jth.2022.101532
- Higuera-Trujillo, Juan Luis, Carmen Llinares, and Eduardo Macagno. (2021). "The cognitive-emotional design and study of architectural space: A scoping review of neuroarchitecture and its precursor approaches." *Sensory*, 21 (6): 2193. <https://doi.org/10.3390/s21062193>
- Hassan, M. M., Tedong, P. A., Mohd, A., Khir, Z. S., Ponrahono, Z., & Phaizal, M. Reimagining Cities: *Paving the Path to Happy City*. DOI:10.6007/IJARBS/v13-i10/18818
- Hong, Z. and Park, I.K., (2021). Is the well-being of neighboring cities important to me? Analysis of the spatial effect of social capital and urban amenities in South Korea. *Social indicators research*, 154 (1), 169–190. doi:10.1007/s11205-020-02542-1
- Jeffres, L.W., Bracken, C.C., Jian, G., Casey, M.F., (2009). The impact of third places on community quality of life. *Appl. Res. Qual. Life*. 4 (4), 333–345. <https://doi.org/10.1007/s11482-009-9084-8>
- Joshi, U. V., & Nagarsheth, S. (2024). People, places, and perceptions: assessing spatial quality attributes of urban third-place with projective survey. *Journal of Contemporary Urban Affairs*, 8(2), 509-528. <https://doi.org/10.25034/ijcua.2024.v8n2-13>
- Klepeis, Neil E, William C Nelson, Wayne R Ott, John P Robinson, Andy M Tsang, Paul Switzer, Joseph V Behar, Stephen C Hern, and William H Engelmann. (2001). "The National Human Activity Pattern Survey (NHAPS): a resource for assessing exposure to environmental pollutants." *Journal of Exposure Science & Environmental Epidemiology* 11 (3): 231-252. <https://www.nature.com/articles/7500165>
- Kamanzi Ntakirutimana G. (2024). The Impact of Urbanization on Public Health. *EURASIAN EXPERIMENT JOURNAL OF BIOLOGICAL SCIENCES* 5(2):13-16. <https://www.eejournals.org>
- Kurian, R., et al. (2019). Enabling social inclusion and urban citizenship of older adults through eHealth: the iZi project in the Hague. *Social inclusion*, 7 (4), 108–118. doi:10.17645/si.v7i4.2343
- Klinenberg, E., (2018). "Introduction: The Social Infrastructure." *Palaces for the people: how social infrastructure can help fight inequality, polarization, and the decline of civic life*. Broadway Books, New York, NY.
- Kent, J.L., Ma, L., and Mulley, C., (2017). The objective and perceived built environment: What matters for happiness? *Cities & health*, 1 (1), 59–71. doi:10.1080/23748834.2017.1371456
- Kwon, M., et al. (2019). Neighborhood physical environments, recreational wellbeing, and psychological health. *Applied Research in quality of life*, 14 (1), 253–271. doi:10.1007/s11482-018-9591-6
- Laliberte Rudman, D., Larkin, S., Fernandes, K., Nguyen, G., & Aldrich, R. (2023). Third places in precarious workers' lives: A scoping review of associated social experiences and outcomes. *Contemporary Social Science*, 18(5), 599-617. <https://doi.org/10.1080/21582041.2023.2268037>
- Littman, D.M., (2022). Third places, social capital, and sense of community as mechanisms of adaptive responding for young people who experience social marginalization. *Am. J. Commun. Psychol.* 69 (3-4), 436–450. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12531>
- Lee, Sanghee, Wooree Shin, & Eun Joo Park. (2022). "Implications of neuroarchitecture for the experience of the built environment: a scoping review." *Archnet IJAR: International Journal of Architectural Research* 16 (2): 225-244. <https://doi.org/10.1108/ARCH-09-2021-0249>

- Lee, S., Song, T., & Lim, U. (2022). How are happy and unhappy people differently affected by their local environments? The heterogeneous relationship between happiness and local environments in Seoul, Korea. *Cities*, 127, 103768. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2022.103768>
- Lee, S. M., Conway, T. L., Frank, L. D., Saelens, B. E., Cain, K. L., & Sallis, J. F. (2017). The relation of perceived and objective environment attributes to neighborhood satisfaction. *Environment and behavior*, 49(2), 136-160. (2), 136-160. <https://doi.org/10.1177/0013916515623823>.
- Maleki, Mohammad Reza, & Qader Bayzidi. (2017). "Application of Neuroscience on Architecture: The emergence of new trend of Neuroarchitecture." *Kurdistan Journal of Applied Research* 2 (3): 383-396. <https://doi.org/10.24017/science.2017.3.62>
- Meyers-Levy, Joan, & Rui Zhu. (2007). "The influence of ceiling height: The effect of priming on the type of processing that people use." *Journal of Consumer Research* 34 (2): 174-186. <https://doi.org/10.1086/519146>
- Mouratidis, K., Hofstad, H., Zeiner, H. H., Sagen, S. B., Dahl, C., Følling, K. E., & Olsen, B. O. (2024). Assessing urban social sustainability with the Place Standard Tool: Measurement, findings, and guidance. *Cities*, 148, 104902. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2024.104902>
- Mouratidis, K. (2018). Is compact city livable? The impact of compact versus sprawled neighbourhoods on neighbourhood satisfaction. *Urban studies*, 55(11), 2408-2430. <https://doi.org/10.1177/0042098017729109>
- Ma, L. and Ye, R., (2022). Utilitarian bicycling and mental wellbeing: Role of the built environment. *Journal of the American planning association*, 88 (2), 262-276. [doi:10.1080/01944363.2021.1950036](https://doi.org/10.1080/01944363.2021.1950036)
- Mouratidis, K. (2021). Urban planning and quality of life: A review of pathways linking the built environment to subjective well-being. *Cities*, 115, 103229. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103229>
- Morawetz, D., Atia, E., Bin-Nun, G., Felous, L., Garipierden, Y., Harris, E., Soustiel, S., Tombros, G., & Zarfaty, Y. (1977). "Income Distribution and Self-Rated Happiness: Some Empirical Evidence". *The Economic Journal*, 87(347), 511-522. [doi: https://doi.org/10.2307/2231556](https://doi.org/10.2307/2231556)
- Mouratidis, K. (2020). Commute satisfaction, neighborhood satisfaction, and housing satisfaction as predictors of subjective well-being and indicators of urban livability. *Travel Behaviour and Society*, 21, 265-278. <https://doi.org/10.1016/j.tbs.2020.07.006>
- Mouratidis, K. (2018). Built environment and social well-being: How does urban form affect social life and personal relationships? *Cities*, 74, 7-20. [DOI:10.1016/j.cities.2017.10.020](https://doi.org/10.1016/j.cities.2017.10.020)
- Majeed, M. T., & Mumtaz, S. (2017). "Happiness and Environmental Degradation: A Global Analysis". *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences*, 11(3), 753-772. <https://www.econstor.eu/handle/10419/188315>
- Mehaffy, M.W., (2021). Health and happiness in the new urban agenda: The central role of public space. *Sustainability*, 13 (11), 5891. [doi:10.3390/su13115891](https://doi.org/10.3390/su13115891)
- Nasehi, H., Saberi, H., Ghaedrahmati, S., & Khademolhoosini, A. (2023). Social sustainability and urban third places: the case of the city of Isfahan in Iran. *GeoJournal*, 88(5), 4873-4885. <https://doi.org/10.1007/s10708-023-10839-0>
- Nahiduzzaman, K. M., Aldosary, A., Ahmed, S., Hewage, K., & Sadiq, R. (2020). Urban cohesion vis-a-vis organic spatialization of "Third places" in Saudi Arabia: The need for an alternative planning praxis. *Habitat International*, 105, 102258. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2020.102258>

- Nahiduzzaman, K. HMD., Aldosary, A., Ahmed, S., Hewage, K., & Sadiq, R.b (2020). Urban cohesion vis-à-vis organic spatialization of “Third places” in Saudi Arabia: The need for an alternative planning praxis. *Journal of Habitat International*, 105, 102258. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2020.102258>
- Oldenburg, R., Brissett, D., (1982). The third place. *Qual. Sociol.* 5 (4), 265–284. [doi:10.1007/bf00986754](https://doi.org/10.1007/bf00986754)
- Oldenburg, R., (1999). The great good place: Cafes, coffee shops, bookstores, bars, hair salons and other hangouts at the heart of a community. Da Capo Press, Cambridge, MA
- Oldenburg, R. (1989). The great good place: Cafés, coffee shops, community centers, beauty parlors, general stores, bars, hangouts, and how they get you through the day (p. xxxv). New York: Paragon House.
- Okulicz-Kozaryn, A. (2017). Unhappy metropolis (when American city is too big). *Cities*, 61, 144-155. <https://doi.org/10.7282/T3Z03B76>
- Okulicz-Kozaryn, A., & Mazelis, J. M. (2018). Urbanism and happiness: A test of Wirth’s theory of urban life. *Urban Studies*, 55(2), 349-364. <https://scholarship.libraries.rutgers.edu/esploro/outputs/acceptedManuscript/Urbanism-and-Happiness-A-Test-of/991031549859704646/filesAndLinks?index=0>
- Healing, T. (2024). The Impacts of Urbanising the World’s Population on Emergencies, Incidents, Disasters, and Disease Outbreaks (pp. 30–35). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009019330.009>
- Houlden, V., Weich, S., Porto de Albuquerque, J., Jarvis, S., Rees, K., (2018). The relationship between greenspace and the mental wellbeing of adults: a systematic review. *PLoS One* 13 (9), e0203000. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0203000>
- Park, Y., Kim, M., & Seong, K. (2021). Happy neighborhoods: Investigating neighborhood conditions and sentiments of a shrinking city with Twitter data. *Growth and Change*, 52(1), 539-566. <http://dx.doi.org/10.1111/grow.12451>
- Pan, W., & Du, J. (2021). Towards sustainable urban transition: A critical review of strategies and policies of urban vilage renewal in Shenzhen, China. *Land Use Policy*, 111, 105744. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2021.105744>
- Patino, J., Martinez, L., Valencia, I., Duque, J. (2023). Happiness, life satisfaction, and the greenness of urban surroundings, *Landscape and urban Planning*, 237, 104811. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2023.104811>
- Park, Y., Kim, M., and Seong, K., (2021). Happy neighborhoods: Investigating neighborhood conditions and sentiments of a shrinking city with Twitter data. *Growth and change*, 52 (1), 539–566. [doi:10.1111/grow.12451](https://doi.org/10.1111/grow.12451)
- Rhubart, D., Sun, Y., Pendergrast, C., Monnat, S., (2022). Sociospatial Disparities in “Third Place” Availability in the United States. *Socius* 8, 237802312210903. <https://doi.org/10.1177/23780231221090301>.
- Rapoport, Amos. (1982). The Meaning of the Built Environment: A Nonverbal Communication Approach. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Roux, Ana V Diez, & Christina Mair. (2010). “Neighborhoods and health.” *Annals of the New York Academy of Sciences* 1186 (1): 125-145. <https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2009.05333.x>
- Samavati, S., Desmet, P. M., & Ranjbar, E. (2024). Happy urban public spaces: a systematic review of the key factors affecting citizen happiness in public environments. *Cities & Health*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/23748834.2024.2358600>

- Sarkar, Chinmoy, & Chris Webster. (2017). "Urban environments and human health: current trends and future directions." *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 25: 33-44. <https://doi.org/10.1016/j.cosust.2017.06.001>
- Shin, Y. (2024). Between Objective and Subjective Architectural Experiences: Conceptualizing Refractive Neuroarchitecture Phenomenology. *Enquiry The ARCC Journal for Architectural Research*, 21(2). DOI 10.17831/enq:arcc.v21i2.1222
- Syamili, M.S., Takala, T., Korrensalo, A., Tuittila, E-S. (2023). Happiness in urban green spaces: A systematic literature review, *Urban Forestry & Urban Greening*, 86, 128042. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2023.128042>
- Sadeghpour, F., et al. (2024). Streets and stress: a pilot study on how quality and design of streets impacts on urban stress. *HERD: Health environments research & design journal*, 17 (1), 224–248. doi:10.1177/19375867231200584
- Sorensen, J. F. L. (2024). Why are City Residents Less Happy than the Rest of the Population in Developed Countries? Studying the Urban-Rural Happiness Gap in Denmark Using Blinder-Oaxaca Decomposition. *Applied Research in Quality of Life*, 1-20. <https://doi.org/10.1007/s11482-024-10380-3>
- Somarriba Arechavala, N., Zarzosa Espina, P., and López Pastor, A.T., (2022). The importance of the neighbourhood environment and social capital for happiness in a vulnerable district: The case of the Pajarillos district in Spain. *Journal of happiness studies*, 23 (5), 1941–1965. doi:10.1007/s10902-021-00479-x
- Samavati, S. and Desmet, P.M.A., (2022). Happy public spaces: a guide with 20 ingredients to design for urban happiness. Delft: Delft University of Technology.
- Sepe, M., (2016). The role of public space to achieve urban happiness. *Urban regeneration & sustainability*, 96, 364–373. DOI:10.2495/SDP-V12-N4-724-733/038
- Seresinhe, C.I., et al. (2019). Happiness is greater in more scenic locations. *Scientific reports*, 9 (1), 1–11. doi:10.1038/s41598-019-40854-6
- Tu, J. C., Lin, K. C., & Chen, H. Y. (2020). Investigating the Relationship between the Third Places and the Level of Happiness for Seniors in Taiwan. *International journal of environmental research and public health*, 17(4), 1172. <https://doi.org/10.3390/ijerph17041172>
- Thinley, P., Steinmetz, C., & Phuntsho, J. (2024). How Happy is Your Neighbourhood? A Case Study of Neighbourhoods of Thimphu City. *A Case Study of Neighbourhoods of Thimphu City*. <https://ssrn.com/abstract=5000606>
- Toger, M., Kourtit, K., and Nijkamp, P., (2021). From the guest editors: *happy and healthy cities*. *Sustainability*, 13 (22), 12817. doi:10.3390/su132212817
- UN-Habitat (United Nations Human Settlements Programme). 2022. *World Cities Report 2022*.
- UN (United Nations). (2019). *World Urbanization Prospects: The 2018 Revision (ST/ESA/SER.A/420)*. New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division.
- Veenhoven, R., (2008). Healthy happiness: Effects of happiness on physical health and the consequences for preventive health care. *Journal of happiness studies*, 9 (3), 449–469. doi:10.1007/s10902-006-9042-1
- Vaux, D. E., & Langlais, M. R. (2021). An update of third place theory evolving third place characteristics represented in facebook. *International Journal of Technology and Human Interaction*, 17(4), 117–130. <https://doi.org/10.4018/IJTHI.2021100107>
- Wessendorf, S., Farrer, J., (2021). Correction to: Commonplace and out-of-place diversities in London and Tokyo: migrant-run eateries as intercultural third places. *Comparat. Migr. Stud.* 9 (1). <https://doi.org/10.1186/s40878-021-00253-1>, 1-1

- Weijs-Perrée, M., Dane, G., & van den Berg, P., (2020). Analyzing the relationships between citizens' emotions and their momentary satisfaction in urban public spaces. *Sustainability*, 12 (19), 7921. doi:10.3390/su12197921
- Wang, Sheng, Guilherme Sanches de Oliveira, Zakaria Djebbara, and Klaus Gramann. (2022). "The Embodiment of Architectural Experience: A Methodological Perspective on Neuro-Architecture." *Frontiers in Human Neuroscience*: 236. <https://doi.org/10.3389/fnhum.2022.833528>
- Williams, S. A., & Hipp, J. R. (2019). How great and how good?: Third places, neighbor interaction, and cohesion in the neighborhood context. *Social Science Research*, 77, 68–78. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2018.10.008>
- Wang, T., et al. (2022). Research on the vitality evaluation of parks and squares in medium-sized Chinese cities from the perspective of urban functional areas. *International journal of environmental research and public health*, 19 (22), 15238. doi:10.3390/ijerph192215238
- Yeganeh, M., & Kamalizadeh, M. (2018). Territorial behaviors and integration between buildings and city in urban public spaces of Iran's metropolises. *Journal of Frontiers of Architectural Research*, 7(4), 588–599. <https://doi.org/10.1016/j.foar.2018.06.004>
- Zhuang, Z. C., & Lok, R. T. (2023). Exploring the wellbeing of migrants in third places: An empirical study of smaller Canadian cities. *Wellbeing, Space and Society*, 4, 100146. <https://doi.org/10.1016/j.wss.2023.100146>
- Zhuang, Z.C., (2019). Ethnic entrepreneurship and place-making practices in Toronto's ethnic retail neighbourhoods. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 110 (5), 520–537. <https://doi.org/10.1111/tesg.12383>
- Zhuang, Z.C., (2021). The negotiation of space and rights: suburban planning with diversity. *Urban Planning* 6 (2), 113–126. <https://doi.org/10.17645/up.v6i2.3790>
- Zhan, D., Kwan, M. P., Zhang, W., Fan, J., Yu, J., & Dang, Y. (2018). Assessment and determinants of satisfaction with urban livability in China. *Cities*, 79, 92-101. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2018.02.025>
- Ziersch, A., Walsh, M., Due, C., Duivesteyn, E., (2017). Exploring the relationship between housing and health for refugees and asylum seekers in South Australia: a qualitative study. *Int. J. Environ. Res. Public Health*. 14 (9), 1036. <https://doi.org/10.3390/ijerph14091036>
- Zhang, D., (2016). *Courtyard housing for health and happiness: architectural multiculturalism in North America*. Oxfordshire, UK: Routledge.